

הכנסת העשרים

יוזמים : חברי הכנסת

איתן כבל
דב חנין
אורי מקלב
משה גפני
יעקב פרי
זהבה גלאון
יואל חסון
מנואל טרכטנברג
יוסי יונה
איל בן ראובן
מיכל רוזין
ג'מאל זחאלקה
נחמן שי
יחיאל חיליק בר
שלי יחימוביץ'
יעל כהן-פארן
תמר זנדברג
קסניה סבטלובה
מיכל בירן
רוברט אילטוב
איציק שמולי
עיסאווי פריג'

מצטרפת : חברת הכנסת סתיו שפיר

הצעת חוק האזורים הימיים, התשע"ז–2017

פרק א': מטרת החוק

מטרתו של חוק זה הינה להגדיר את האזורים הימיים שבקרבת חופיה של מדינת ישראל הכוללים את מימי החופים, המים הפנימיים, האזור הסמוך והאזור הכלכלי הבלעדי, ולקבוע את הזכויות, החובות והסמכויות של המדינה באותם אזורים ולהגן על הסביבה הימית והסביבה החופית למען הציבור ולמען הדורות הבאים ובהתחשב בצורכיהם, לרבות באמצעות קביעת החיקוקים שיחולו בהם ובמיתקנים ימיים המצויים בהם, והכל בהתחשב בהוראות המשפט הבין-לאומי ולשם השגת יעדים אלה:

- (1) הגשמת ריבונותה של מדינת ישראל במימי החופים ובמימיה הפנימיים;
- (2) הגברת יכולת המניעה והגילוי של עבירות וביצוע הפרות דין בשטחי מדינת ישראל והטלת אמצעי ענישה ואכיפה בשלהן;
- (3) מימוש זכויותיה הריבוניות של מדינת ישראל באזור הכלכלי הבלעדי ובמדף היבשתי;
- (4) הבטחת פיתוחם וניצולם של האזור הכלכלי הבלעדי והמדף היבשתי לרבות לעניין אוצרות הטבע המצויים בהם, בהתאם לעקרון הזהירות המונעת, עקרונית פיתוח בר קיימא וגישת ניהול מערכת-אקולוגי;
- (5) הגברת ההגנה על הסביבה הימית והסביבה החופית, במטרה להבטיח את תפקוד המערכות האקולוגיות ושמירה על המגוון הביולוגי בים ועל ערכי טבע מוגנים;
- (6) קידום המחקר הימי, לשם הבנת המערכות האקולוגיות, התהליכים והמשאבים הימיים;
- (7) עמידה בהוראות וביעדים הקבועים באמנות בין-לאומיות שישראל צד להן, לרבות אמנת המגוון הביולוגי, אמנת ברצלונה והפרוטוקולים לאמנת ברצלונה;
- (8) הגדרת האחריות המלאה של בעלי זכות לשימוש במשאבי טבע בים, כהגדרתה בחוק זה, למוכנות, למזעור נזקים ולחבות בגין כל נזק שיגרם עקב פעילותם לאדם או לסביבה.

פרק ב': הגדרות

"אוצרות טבע" – כלל המשאבים באזורים הימיים שמקורם מן הטבע והם בעלי ערך כלכלי, מטבעם או כתוצאה מעיבודם, בין שהם חי, צומח או דומם למעט ערך טבע מוגן ולרבות נפט כהגדרתו בחוק הנפט ומקור אנרגיה כהגדרתו בחוק מקורות אנרגיה, התשי"ן-1989¹;

¹ ס"ח התשי"ן, עמ' 28.

"אזור ימי מוגן" – שטח בים התיכון שבו נשמרים חי, צומח, דומם או קרקע, שיש בהם עניין מדעי או חינוכי, מפני שינויים בלתי רצויים במראם, בהרכבם הביולוגי או במהלך התפתחותם ;

"האזורים הימיים" – אזור המורכב ממימי החופים, המים הפנימיים, האזור הסמוך והאזור הכלכלי הבלעדי ;

"האזור הכלכלי הבלעדי" – האזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל כמשמעותו בסעיף 9 ;

"אזור מפגש ים-יבשה" – תחום של 300 מטר מקווי הבסיס לכיוון היבשה ;

"האזור הסמוך" – האזור הסמוך של מדינת ישראל כמשמעותו בסעיף 6 ;

"האמנה הבין-לאומית בעניין זיהום ים בשמן" – האמנה בדבר מוכנות, תגובה ושיתוף פעולה בעניין זיהום ים בשמן (OPRC) שנחתמה ביום 30 בנובמבר 1990 ;

"אמנת ברצלונה והפרוטוקולים לאמנת ברצלונה" – האמנה להגנה על הסביבה הימית ואזורי החוף של הים התיכון, שנחתמה בברצלונה ביום 10 ביוני 1995, והפרוטוקולים במסגרתה, ובלבד שמדינת ישראל אשררה אותם ;

"אמנת המגוון הביולוגי" – האמנה על המגוון הביולוגי, שנחתמה בוועידת כדור הארץ בריו דה-ז'נרו ביום 5 ביוני 1992 ;

"גישת ניהול מערכת-אקולוגי" – גישת ניהול מבוססת מערכות אקולוגיות, המדגישה את הצרכים והמטרות של בעלי העניין השונים, ומאזנת ביניהם תוך שמירה על מערכת אקולוגית חסונה, בריאה ויצרנית ;

"הערכה סביבתית אסטרטגית" – תהליך הערכה של השפעת חלופות שונות של תכניות מדיניות אסטרטגית, תכניות אב או תכניות פיתוח באזורים הימיים, הנערך על ידי רשות ציבורית בהתייעצות עם הציבור, ואשר מסוכם בדוח סביבתי וכולל תהליך ניטור ;

"זכות לשימוש במשאבי טבע בים" – זכות לניצול אוצרות טבע, לרבות זכות נפט כמשמעותה בחוק הנפט, זכויות לעיסוק בחקלאות ימית או זכויות המוקנות בדין לעסוק בכל פעילות אחרת בים ;

"חוק גנים לאומיים" – חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998² ;

² ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.

"חוק הנפט" – חוק הנפט, התשי"ב-1952³ ;

"חוק העונשין" – חוק העונשין, התשל"ז-1977⁴ ;

"חוק העתיקות" – חוק העתיקות, התשל"ח-1978⁵ ;

"חוק התכנון והבנייה" – חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965⁶ ;

"המדף היבשתי" – המדף היבשתי של מדינת ישראל, כמשמעותו בסעיף 10 ;

"מועצה ארצית" – מועצה ארצית כהגדרתה בחוק התכנון והבנייה ;

"המים הפנימיים" – המים הפנימיים של מדינת ישראל, כמשמעותם בסעיף 4 ;

"מימי החופים של מדינת ישראל" – מימי החופים של מדינת ישראל כמשמעותם בסעיף 3 ;

"מערכת ניהול סביבתי" – מערכת הכוללת, בין השאר, כלים לזיהוי, ניהול, טיפול ומניעה של השפעות סביבתיות ודיווח והנעת שיפור של הביצועים הסביבתיים, העומדת בדרישות התקן הישראלי והבין-לאומי ת"י ISO 14001 או בדרישות סטנדרט מוכר אחר שיאושר על ידי השר להגנת הסביבה ;

"מיתקן ימי" – מבנה או מתקן, לרבות אסדה, באזור הכלכלי הבלעדי, בין שהוא מחובר לקרקע הים ובין שאינו מחובר, הנדרש, במישרין או בעקיפין, לביצוע אחת הפעולות כמפורט להלן באזור הכלכלי הבלעדי, וזאת גם אם הוא כלי שיט כהגדרתו בחוק הספנות (כלי שיט), התש"ך-1960⁷

(1) חיפוש, הפקה, ניצול, שימור או ניהול של אוצרות טבע ;

(2) הנחת כבלים וצינורות ;

(3) ביצוע מחקר בתחום מדעי הים ;

(4) הקמה או פירוק של מבנה או מיתקן אחר, לרבות אסדה, המיועד לאחת המטרות המפורטות בפסקאות (1) עד (3).

"נכס" – לרבות זכות ;

"ערך טבע מוגן" – כהגדרתו בחוק גנים לאומיים ;

³ ס"ח התשי"ב, עמ' 322.

⁴ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

⁵ ס"ח התשל"ח, עמ' 76.

⁶ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

⁷ ס"ח התשי"ך, עמ' 67.

"קווי הבסיס" – הקווים הישרים הנמתחים בין הנקודות הגיאוגרפיות שעליהן החליטה הממשלה לפי סעיף 32 ;
 "קרקע הים" – לרבות תת-קרקע הים;
 "הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים" – כמשמעותה בחוק גנים לאומיים ;
 "תכנית ימית מרחבית" – תכנית ימית מרחבית כמשמעותה בחוק התכנון והבנייה כנוסחו בסעיף 51 לחוק זה.

פרק ג': מימי החופים והמים הפנימיים

3. מימי החופים
- מימי החופים של מדינת ישראל הם :
- (1) רצועת הים התיכון ברוחב של 12 מיילים ימיים מקווי הבסיס, לרבות קרקע הים באותה רצועה והמרחב האווירי שמעליה ;
- (2) רצועת ים סוף הכוללת את רצועת הים שבין נקודת שפל המים הממוצע שבחוף, לבין הגבול הימי שבין מדינת ישראל לירדן כפי שנקבע בהסכם בין שתי המדינות מיום כ"ו בטבת התשנ"ו (18 בינואר 1996), וכן את רצועת הים, שמעבר לרצועה האמורה, הנמצאת בקרבת מצרים שנקבעה על פי כללי המשפט הבין-לאומי, ולרבות קרקע הים ברצועת ים סוף האמורה והמרחב האווירי שמעליהם ;
4. המים הפנימיים
- המים הפנימיים של מדינת ישראל הם המים בשטח שמקווי הבסיס לכיוון היבשה, לרבות קרקע הים שמתחתיהם והמרחב האווירי שמעליהם.
5. מעמדם של מימי החופים והמים הפנימיים
- (א) מימי החופים של מדינת ישראל ומימיה הפנימיים הם שטח המצוי תחת ריבונותה של המדינה, וכל חיקוק החל במדינת ישראל יחול גם בהם, אלא אם כן נקבע בחוק אחרת.
- (ב) כל חיקוק החל על מימי החופים של מדינת ישראל יחול גם על מימיה הפנימיים, אלא אם כן נקבע בחוק אחרת.

פרק ד': האזור הסמוך

6. האזור הסמוך
- האזור הסמוך של מדינת ישראל הוא רצועת הים התיכון שמעבר למימי החופים עד למרחק של 24 מיילים ימיים מקווי הבסיס.
7. הדין לעניין עתיקות באזור הסמוך
- (א) חוק העתיקות והחיקוקים שנקבעו לפיו יחולו באזור הסמוך, ויראו לעניין חיקוקים אלה כל פעולה שנעשתה באזור הסמוך כאילו נעשתה בישראל, כל נכס המצוי באזור הסמוך כאילו הוא מצוי בישראל וכל כניסה אל האזור הסמוך ויציאה ממנו, כאילו הם כניסה לישראל או יציאה ממנה.

(ב) על אף האמור בסעיף 7 לחוק העונשין ובהוראות המנויות בסימן ג' לפרק ג' בחוק האמור, דיני העונשין של מדינת ישראל יחולו על כל עבירה לפי חוק העתיקות או התקנות לפיו, שנעברה כולה או מקצתה באזור הסמוך, כאילו הייתה עבירת פנים כהגדרתה בסעיף 7(א) לחוק העונשין.

(ג) סמכויות הנתונות לשוטר לפי כל דין יהיו נתונות לו בתוך האזור הסמוך לגבי עבירה לפי חוק העתיקות או התקנות לפיו שנעברה כולה או מקצתה באזור האמור; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 40 לחוק העתיקות.

סמכויות הנתונות לשוטר לפי דין וכן סמכויות פיקוח ואכיפה הנתונות לאדם אחר לפי חיקוקים המנויים בתוספת הראשונה, לגבי עבירות או הפרות לפי החיקוקים האמורים, יהיו נתונות להם גם באזור הסמוך לשם מניעת ביצוע העבירות וההפרות האמורות בשטח ישראל, לשם גילויין ולשם הטלת אמצעי ענישה ואכיפה בשלהן; לעניין זה, "חיקוקים המנויים בתוספת הראשונה" – חיקוקים בתחום תשלומי חובה, לרבות מכס, הגירה ובריאות הציבור, המנויים בתוספת הראשונה.

8. סמכויות באזור הסמוך לשם מניעת עבירות והפרות בשטח ישראל

פרק ה': האזור הכלכלי הבלעדי והמדף היבשתי

סימן א': הגדרת האזור הכלכלי הבלעדי והמדף היבשתי

(א) האזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל הוא רצועת הים התיכון שמעבר למימי החופים עד למרחק של 200 מיילים ימיים מקווי הבסיס, לרבות קרקע הים באותה רצועה.

9. האזור הכלכלי הבלעדי

(ב) חפף האזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל כאמור בסעיף קטן (א), אזור כלכלי בלעדי של מדינה אחרת, ייקבע קצה תחום האזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל בשטח החופף בין האזורים, בהסכם עם אותה מדינה, וכל עוד לא הושג הסכם כאמור – לפי כללי המשפט הבין-לאומי.

המדף היבשתי של מדינת ישראל הוא קרקע הים התיכון שמעבר למימי החופים עד למרחק של 200 מיילים ימיים מקווי הבסיס.

10. המדף היבשתי

סימן ב': תחולת דינים וסמכויות

אוצרות טבע באזור הכלכלי הבלעדי הם נכסי המדינה; הוראות חוק נכסי המדינה, התשי"א-1951⁸, יחולו לגבי אוצרות טבע כאמור, אלא אם כן נקבע אחרת, במפורש או במשתמע, בחוק זה או בחיקוקים החלים באזור הכלכלי הבלעדי לפי חוק זה.

11. דין אוצרות טבע באזור הכלכלי הבלעדי

(א) חיקוקים החלים לעניין פעולות כמפורט להלן, לרבות פעולות הנלוות להן, וחיקוקים החלים לעניין נכסים הקשורים לפעולות כאמור, המנויים בתוספת השנייה, יחולו באזור הכלכלי הבלעדי לעניין אותם פעולות ונכסים:

12. תחולת דינים באזור הכלכלי הבלעדי

⁸ ס"ח התשי"א, עמ' 52.

(1) חיפוש, הפקה, ניצול, שימור או ניהול של אוצרות טבע;

(2) הנחת כבלים וצינורות;

(3) ביצוע מחקר מדעי;

(4) הקמת מתקנים ימיים;

(5) שמירת הבטיחות והביטחון במיתקנים הימיים ובסביבתם;

(6) הגנה על הסביבה ובכלל זה על המגוון הביולוגי, המערכות האקולוגיות וערכי טבע מוגנים.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), במיתקנים הימיים המצויים באזור הכלכלי הבלעדי, יחולו גם חיקוקים המנויים בתוספת השלישית, שעניינם הסדרת הפעילות המבוצעת במיתקנים כאמור, ובכלל זה תעסוקה, ביטחון סוציאלי, תשלומי חובה, הגירה, בטיחות ובריאות.

(ג) לעניין החיקוקים החלים לפי סעיף זה באזור הכלכלי הבלעדי, במיתקנים הימיים המצויים בו, יראו כל פעולה שנעשתה באזור הכלכלי הבלעדי או במיתקנים האמורים, כאילו נעשתה בישראל, כל נכס מצוי באזור הכלכלי הבלעדי או במיתקנים האמורים כאילו הוא מצוי בישראל, וכל פעולה של כניסה לאזור הכלכלי הבלעדי או למיתקנים האמורים או יציאה מהם, כאילו היא כניסה לישראל או יציאה ממנה.

תחולת דיני העונשין 13. על אף האמור בסעיף 7 לחוק העונשין ובהוראות המנויות בסימן ג' לפרק ג' בחוק האמור, דיני העונשין של מדינת ישראל יחולו על כל עבירה הקבועה בחיקוקים החלים באזור הכלכלי הבלעדי לפי סימן זה, שנעברה כולה או מקצתה באזור האמור, כאילו הייתה עבירת פנים כהגדרתה בסעיף 7(א) לחוק העונשין.

14. סמכויות שוטר באזור הכלכלי הבלעדי (א) סמכויות שוטר לפי דין יהיו נתונות לו באזור הכלכלי הבלעדי לגבי עבירה שדיני העונשין של מדינת ישראל חלים עליה לפי סעיף 13 לחוק זה, או לפי סעיף 13א לחוק העונשין, כנוסחו בסעיף 44 לחוק זה.

(ב) הסמכויות לפי סעיף זה באות להוסיף על סמכויות הפיקוח והאכיפה הקבועות בחיקוקים החלים באזור הכלכלי הבלעדי לפי סימן זה.

15. מעמד המדף היבשתי (א) דין המדף היבשתי ואוצרות הטבע המצויים בו, לעניין חוק זה, כדין האזור הכלכלי הבלעדי ואוצרות הטבע המצויים באותו אזור.

סימן ג': סמכויות תכנון וניהול האזורים הימיים

16. הגדרות – בסימן זה –

"תכנית" – כהגדרתה בחוק התכנון והבנייה;

"הפקת נפט", "זכות נפט", "חיפוש נפט" ו"נפט" – כהגדרתם בחוק הנפט;

"פעולה לקדיחת נפט" – קדיחת נפט במהלך חיפוש נפט או במהלך הפקת נפט, הקמת מתקן ימי לצורך קדיחת נפט או לשם טיפול בתוצרי הקדיחה או אחסונם או פירוק מתקן ימי כאמור, והנחת תשתיות וצינורות להובלת נפט.

מינוי נציגים לוועדת 17. המועצה הארצית תמנה בתוך ארבעה חודשים מיום תחילתו של חוק זה ועדת המשנה הימית להוראות חוק התכנון והבנייה, אשר תהיה ועדה מייעצת למועצה הארצית לעניין תכנון המרחב הימי.

אישור תכנית ימית 18. הממשלה תאשר בתוך שנתיים מיום תחילתו של חוק זה תכנית ימית מרחבית שתגיש לה המועצה הארצית, בהתאם להוראות חוק התכנון והבנייה.

הקמת ועדה מחוזית 19. (א) בתוך ארבעה חודשים מיום תחילתו של חוק זה תוקם ועדה מחוזית מחוז ים, בהתאם להוראות חוק התכנון והבנייה.

(ב) מימי החופים, האזור הסמוך והאזור הכלכלי הבלעדי יוכרזו מחוז ים.

(ג) סמכויות הוועדות המחוזיות בתחום מימי החופים יועברו לוועדה מחוזית מחוז ים.

(ד) הועדה לשמירת הסביבה החופית תבוטל במועד קיום ישיבתה הראשונה של ועדה מחוזית מחוז ים.

(ה) תקנות הנפט (הרשאה לסטייה מהוראות חוק התכנון והבנייה), התשע"ב–2012⁹, לא יחולו בתחום ועדה מחוזית מחוז ים.

אישור הוועדה 20. (א) לוועדה המחוזית מחוז ים מוקנית, בין השאר, סמכות לאישור פעולות לקדיחת נפט באזורים הימיים.

(ב) הממונה על ענייני נפט כמשמעותו בסעיף 2 לחוק הנפט יהיה חבר קבוע בוועדה בדיונים על פעולות לקדיחת נפט.

(ג) בעל זכות נפט לא יבצע פעולה לקדיחת נפט באזורים הימיים אלא אם כן ניתן לו אישור לכך מאת הוועדה המחוזית מחוז ים.

(ד) זכות הנפט של בעל הזכות תותנה בקבלת אישור לפי סעיף זה.

(ה) אין בדרישת האישור לפי סעיף זה כדי לגרוע מהוראות החיקוקים כפי שהוחלו לפי סעיף 12, ובכלל זה מהוראות לפי חוק הנפט.

⁹ ק"ת התשע"ב, עמ' 1089.

(ו) שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים יקבע בתקנות הוראות לעניין אופן הגשת הבקשה לאישור פעולות לקדיחת נפט באזורים ימיים והגורם שיעביר בקשה כאמור לוועדה המחוזית מחוז ים.

21. הערכה סביבתית אסטרטגית (א) בעת קביעת מדיניות, תכנית אב או תכנית פיתוח לניצול משאבי טבע בים, לרבות לפני פתיחת אזורים למתן היתרים מוקדמים כמשמעותם בחוק הנפט, תתבצע הערכה סביבתית אסטרטגית.

(ב) הערכה סביבתית אסטרטגית תכלול, לכל הפחות, שלבים אלה:

(1) בחינת הצורך בביצוע הערכה סביבתית אסטרטגית;

(2) קביעת היקף ורמת הפירוט של ההערכה הסביבתית האסטרטגית;

(3) הגדרת חלופות, לרבות חלופה של שמירה על המצב הקיים;

(4) הכנת דוח סביבתי המפרט את ההשפעות הסביבתיות של כל חלופה שהוגדרה;

(5) התייעצות עם הציבור;

(6) קביעת הוראות בעניין ניטור בעת יישום המדיניות, תכנית האב או תכנית הפיתוח.

22. ניהול ים, פיקוח ואכיפה (א) הממשלה תאשר, לפי הצעת השר להגנת הסביבה שתוגש בתוך שישה חודשים מיום תחילת חוק זה, הצעת חוק אשר מסדירה את הקמת רשות ים וחופים.

(ב) השר להגנת הסביבה יקים ועדה לצורך הכנת הצעה כאמור בסעיף קטן (א), שיהיו חברים בה, לכל הפחות, שר המשפטים, שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, שר החקלאות ופיתוח הכפר ושר התחבורה והבטיחות בדרכים, או נציג בכיר מטעמם.

(ג) הגיש השר להגנת הסביבה הצעה כאמור בסעיף קטן (א) והחליטה הממשלה שלא לאשרה, תורה הממשלה לשר להגנת הסביבה להגיש הצעה מתוקנת בתוך תקופה שתורה ושלא תעלה על חודשיים.

(ד) הצעת החוק תכלול, לכל הפחות, הוראות הקובעות שלרשות ים וחופים יהיו סמכויות פיקוח, אכיפה וניטור על הבטיחות והגנת הסביבה הימית, והוראות המפרטות את סמכויות הפיקוח האכיפה והניטור שנתונות לרשות ים וחופים.

23. תקנות בעניין הגנה על הסביבה הימית (א) השר להגנת הסביבה, בהתייעצות עם המועצה הארצית לתכנון ובנייה ובאישור וועדת הפנים והסביבה של הכנסת, יתקין תקנות בעניינים אלה:

(1) ביצוע הערכות סביבתיות אסטרטגיות כהגדרתן בחוק זה, לרבות הסדרים לשיתוף הציבור בהליך;

(2) ביצוע תסקיר השפעה על הסביבה לפני ביצוע פיתוח כמשמעותו בחוק הנפט, לרבות הסדרים לשיתוף הציבור בהליך;

(3) דרישות סביבתיות מבעלי זכות נפט כמשמעותה בחוק הנפט, לרבות הוכחת יכולת ניהול סביבתית לפני מתן זכות נפט;

(4) כללים לאישור מערכת ניהול סביבתי, לפני ביצוע פיתוח כמשמעותו בחוק הנפט;

(5) פיקוח על יישום מערכת ניהול סביבתיות;

(6) קביעת החובה להכין ולבצע תכניות להתמודדות עם תקריות של זיהום בשמן, הסדרת דרכי הטיפול בתקריות ובתוצאותיהן ויישום הוראות האמנה הבין-לאומית בעניין זיהום ים בשמן, בדבר מוכנות, תגובה ושיתוף פעולה בעניינים אלו.

(1) 24. השר להגנת הסביבה, בהתייעצות עם שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים ושר הכלכלה והתעשייה ובאישור וועדת הפנים והסביבה של הכנסת, יקבע בתקנות הוראות לעניין הכנת דוח על סכנות משמעותיות מכל מיתקן תשתית ימי המוקם באזור בים שבשליטת ישראל; תקנות כאמור יכילו הוראות בעניין עדכון עיתי של הדוח האמור אחת לחמש שנים לפחות.

תקנות לעניין הערכות סיכונים ממיתקני תשתית ימיים

(2) שר הכלכלה והתעשייה, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, יקבע בתקנות הוראות בנוגע לבדיקות והערכות סיכונים הנוגעות לבטיחות בתהליכים כימיים ובטיחות וגהות בעבודה בתשתיות הימיות; בסעיף זה, "תהליך כימי" – ייצור או הפקה של חומר או אנרגיה על פי שיטה מסוימת.

(א) 25. שר החקלאות ופיתוח הכפר יקים ועדה שתגיש הצעה לתיקון פקודת הדיג¹⁰, באופן שיקדם ניהול בר קיימא של הדיג ובהתאם לאמנות בין-לאומיות שישראל צד להן.

דיג במימי החופים ובאזור הכלכלי הבלעדי

(ב) הממשלה תאשר, לפי הצעת שר החקלאות ופיתוח הכפר, הצעת חוק לתיקון פקודת הדיג, שתוגש בתוך שישה חודשים מיום תחילתו של חוק זה.

(ג) הגיש שר החקלאות ופיתוח הכפר הצעה לתיקון פקודת הדיג כאמור בסעיף קטן (ב) והחליטה הממשלה שלא לאשרה, תורה הממשלה לשר להגיש הצעה מתוקנת בתוך תקופה שתורה ואשר לא תעלה על חודשיים.

¹⁰ ע"ר 1937, תוסי' 1, עמ' (ע) 137, (א) 157.

26. אחריות וחבות בעלי זכויות לשימוש במשאבי טבע בים למנוע, לצמצם, לטפל, לנקות ולשקם נזקים סביבתיים וזיהום שנגרם, במעשה או במחדל, עקב פעילות או פעילות מי מטעמם בים, במישרין או בעקיפין; ההוראות ייקבעו בהתאם לעקרון הזהירות המונעת.

(ב) שר שבסמכותו להקצות זכות לשימוש במשאבי טבע בים יפעל במטרה להבטיח את אחריותו וחבותו המוחלטת של בעל הזכות למנוע, לצמצם, לטפל, לנקות ולשקם נזקים סביבתיים וזיהום שנגרם, במעשה או במחדל, עקב פעילותו או פעילות מי מטעמו בים, במישרין או בעקיפין.

סימן ד': הכרזה על אזור ימי מוגן

27. הכרזה על אזור ימי מוגן (א) שר הפנים, בהתייעצות עם השר להגנת הסביבה ושר הביטחון ועל פי הצעת הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים או בהתייעצות עמה, רשאי להכריז על שטח באזור הכלכלי הבלעדי כאזור ימי מוגן;

(ב) לא יכריז שר הפנים על שטח כאזור ימי מוגן, אלא לאחר שנתקיימו כל אלה:

(1) אושרה תכנית המייעדת את השטח כאזור ימי מוגן ואם טרם אושרה תכנית כאמור – ההכרזה ניתנה באישור הממשלה;

(2) ניתנה הזדמנות למועצה לגנים לאומיים, שמורות טבע ואתרים לאומיים כמשמעותה בחוק גנים לאומיים, לחוות דעתה בדבר התאמתו של השטח לשמש אזור ימי מוגן, ובלבד שחוות דעתה תוגש בתוך 60 ימים מיום שהובאה לידיעתה הכוונה להכריז כאמור.

(ג) הכרזה על שטח כאזור ימי מוגן לפי סעיף זה תפורסם ברשומות.

(ד) הוראות סעיף זה יחולו גם על הכרזה להגדלת שטחו של אזור ימי מוגן.

28. עדיפות וייחוד היעוד משהוכרז שטח כאזור ימי מוגן, תהיה ההכרזה עדיפה על פני כל ייעוד אחר של אותו שטח, למעט כל ייעוד או שימוש אחר בשטח, מעליו או מתחתיו, המותרים על פי דין, ולמעט זכויות לשימוש במשאבי טבע בים שהיו קיימות בו ערב ההכרזה.

29. פעולות אסורות (א) אזור ימי מוגן שהוכרז לפי סימן זה, יראו אותו כשמורת טבע לעניין חוק גנים לאומיים והוראות החוק האמור והתקנות לפיו החלות לעניין שמורת טבע יחולו לגביו, בשינויים המחויבים, לרבות הוראות סעיף 30(ד) לחוק האמור שיחולו בכפוף להוראות שנקבעו לעניין פעולות מותרות בתכנית המייעדת את השטח כאזור ימי מוגן או בהכרזה באישור הממשלה לפי סעיף 27(ב)(1), לרבות ההוראות לעניין עונשין, פיקוח ואכיפה שבחוק האמור, ולמעט סעיפים 22 עד 29, 31, 32, 33 לחוק האמור.

- (ב) האיסורים וההגבלות החלים לעניין אזור ימי מוגן לפי הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על צבא ההגנה לישראל או על שלוחה אחרת של מערכת הביטחון ששר הביטחון או ראש הממשלה אישר אותה לעניין זה.
30. הגבלת פעולות (א) משאוסרה תכנית בדבר ייעודו של שטח כאזור ימי מוגן, לא תיעשה באותו שטח כל פעולה שיש בה, לדעת רשות הטבע והגנים הלאומיים, כדי לסכל את ייעודו של השטח כאזור ימי מוגן, אלא באישורה, כל עוד לא בוטל ייעודו כאמור.
- (ב) חל חוק העתיקות לפי סעיף 7 על שטח שהוכרז כאזור ימי מוגן, תיעשה כל פעולה לפי החוק האמור בהתייעצות בין רשות הטבע והגנים הלאומיים ובין רשות העתיקות כמשמעותה בחוק רשות העתיקות, התשמ"ט-1989¹¹.
31. ביטול ייעוד וביטול הכרזה (א) לא יבוטל ייעודו של שטח כאזור ימי מוגן, אלא אם כן ביטל שר הפנים את ההכרזה על השטח כאזור ימי מוגן.
- (ב) לא יבטל שר הפנים הכרזתו על שטח, כולו או חלקו, כאזור ימי מוגן, אלא בהסכמת השר להגנת הסביבה והמועצה לגנים לאומיים, שמורות טבע ואתרים לאומיים כמשמעותה בחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998¹² ובאישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת.
- (ג) ביטול הכרזה על שטח כאזור ימי מוגן, כולו או חלקו, טעון פרסום ברשומות.
- פרק ו': שונות**
32. קביעת הנקודות הגיאוגרפיות והודעה על קצה תחום האזורים הימיים (א) הממשלה לאחר קבלת חוות דעתו של המרכז למיפוי ישראל, תקבע בהחלטתה את הנקודות הגיאוגרפיות בקו החוף או בסמוך אליו שישמשו לצורך קביעת קווי הבסיס שמהם נמדדים האזורים הימיים, ורשאית היא להודיע בהחלטתה על קצה תחום האזורים הימיים, כולם או חלקם.
33. מאגר מידע (א) שר הפנים, בהתייעצות עם שר המשפטים, רשאי לקבוע הוראות לעניין מסירת מידע לשר הפנים בידי משרדי הממשלה וגופים ציבוריים שהוקנתה להם סמכות לפי דין באזורים הימיים, לשם איסוף המידע ושמירתו במאגר מידע.
- (ב) המידע יפורסם באתר האינטרנט של משרד הפנים בהתאם להוראות חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998¹³.
34. שמירת המשפט הבין-לאומי אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מהזכויות ומהסמכויות של מדינת ישראל בשטחי היס מכוח המשפט הבין-לאומי.

¹¹ ס"ח התשמ"ט, עמ' 88.

¹² ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.

¹³ ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.

35. עדיפות חיקוקים בתחום התחבורה הימית
 קיימת סתירה בין הוראת חיקוק בתחום התחבורה הימית שהוחל לפי חוק זה לבין הוראת חיקוק אחר שהוחל כאמור או הוראה מההוראות לפי חוק זה, תחול הוראת החיקוק בתחום התחבורה הימית.
36. שינוי התוספות שר המשפטים רשאי, בצו, לשנות את התוספות הראשונה עד השלישית, בהסכמת השר הנוגע בדבר ;
37. ביצוע ותקנות שר המשפטים ממונה על ביצועו של חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.
38. ביטול חוק השטחים התת-ימיים, התשי"ג-1953¹⁴ – בטל.
39. ביטול חוק מימי חופין, התשי"ז-1956¹⁵ – בטל.
40. תיקון חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952¹⁶, אחרי סעיף 14 יבוא :

14א. (א) "קביעת הסדרים מיוחדים לעניין האזור הכלכלי הבלעדי

בסעיף זה, "האזור הכלכלי הבלעדי" ו"מיתקן ימי" – כהגדרתם בחוק האזורים הימיים, התשע"ז-2017.

(ב) שר הפנים, בהתייעצות עם שר המשפטים ושר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, רשאי לקבוע סדרי כניסה וכללים מיוחדים בדבר רשות כניסה אל המיתקנים הימיים המצויים באזור הכלכלי הבלעדי.

(ג) שר הפנים, בהתייעצות עם שר המשפטים, רשאי לקבוע סדרי כניסה וכללים בדבר מתן אשרות ורישיונות ישיבה לעניין מי שאינו אזרח ישראלי המבקש להיכנס לישראל ממיתקן ימי המצוי באזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל."

41. תיקון חוק התקנים, התשי"ג-1953¹⁷, אחרי סעיף 22 יבוא:

¹⁴ ס"ח התשי"ג, עמ' 53.

¹⁵ ס"ח התשי"ז, עמ' 2.

¹⁶ ס"ח התשי"ב, עמ' 354; ס"ח התשע"ד, עמ' 415.

¹⁷ ס"ח התשי"ג, עמ' 30; התשע"ד, עמ' 4.

"הוראות מיוחדות 22א. (א) בסעיף זה, "האזור הכלכלי הבלעדי" ו"מיתקן לעניין מיתקנים ימיים באזור הכלכלי הבלעדי

(ב) שר הכלכלה והתעשייה, בהתייעצות עם שר המשפטים, רשאי לקבוע כי ההוראות לפי חוק זה, לרבות תקנים רשמיים שהוכרזו מכוחו, כולן או חלקן, לא יחולו על מיתקנים ימיים המצויים באזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל, דרך כלל או לעניינים מסוימים, או כי יחולו בשינויים שיקבע, ורשאי שר הכלכלה והתעשייה לקבוע כי יחולו הסדרים חלופיים לעניין זה.

(ג) תקנות לפי סעיף זה ייקבעו בהתאם למקובל במדינות מפותחות עם שווקים משמעותיים."

42. תיקון פקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל-1970¹⁸, אחרי סעיף 247א, יבוא:

"הוראות בדבר בטיחות העבודה במתקנים ימיים באזור הכלכלי הבלעדי שר הכלכלה והתעשייה, בהתייעצות עם שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, יקבע כללים להבטחת בטיחות העבודה והבטיחות התפעולית במיתקנים ימיים; הכללים יכללו יעדים מחייבים לעניין העסקת עובדים ישראלים על מיתקנים ימיים; בסעיף זה, "מיתקן ימי" – כהגדרתו בחוק האזורים הימיים, התשע"ז-2017."

43. תיקון חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954, בסעיף 8ד, אחרי סעיף קטן (ח) יבוא:

"(ט) שר הכלכלה והתעשייה, באישור ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת, יקבע בתקנות הוראות לעניין הכנת תכנית ניהול בטיחות (בסעיף זה – התכנית) שתחול באזורים הימיים, כהגדרתם בחוק האזורים הימיים, התשע"ז-2017; בהוראות ייקבעו הפרטים שיכללו בתכנית ועדכונה, שיתוף העובדים במקום העבודה בהכנה וביצוע של התכנית ודיווח אנונימי וסודי של עובדים לגבי תקלות בטיחות."

44. תיקון חוק העונשין, התשל"ז-1977, אחרי סעיף 13 יבוא - התשל"ז-1977

¹⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 16, עמ' 337.

”עבירות באזור 13א. (א) בסעיף זה –
הכלכלי הבלעדי
ובמיתקנים ימיים
המצויים בו

”חוק האזורים הימיים” – חוק האזורים
הימיים, התשע”ז–2017;
”האזור הכלכלי הבלעדי” ו”מיתקן ימי” –
כהגדרתם בחוק האזורים הימיים.

(ב) דיני העונשין של מדינת ישראל יחולו על
עבירת חוץ שנעברה באזור הכלכלי הבלעדי, אם היא
פוגעת או שיש בה כדי לפגוע במימוש זכויותיה
וסמכויותיה של מדינת ישראל באותו אזור לפי חוק
האזורים הימיים;

(ג) דיני העונשין של מדינת ישראל יחולו על
עבירת חוץ שנעברה, כולה או מקצתה, במיתקן ימי
המצוי באזור הכלכלי הבלעדי.”

תיקון פקודת מניעת זיהום מי-ים בשמן [נוסח חדש], התש”ס–1980¹⁹ –
זיהום מי-ים בשמן

(1) בסעיף 1 –

(א) בסעיף קטן (א), לפני ההגדרה ”העברה” יבוא:

”האזור הכלכלי הבלעדי”, ”מימי החופים של מדינת ישראל”
ו”המים הפנימיים” – כהגדרתם בחוק האזורים הימיים, התשע”ז–
2017;”;

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום ”מימי החופין של ישראל ומימיה הפנים-
ארציים” יבוא ”מימי החופים, המים הפנימיים והאזור הכלכלי הבלעדי”;

(2) בסעיף 3, במקום ”למימי החופין של ישראל” יבוא ”לאזור הכלכלי
הבלעדי”;

(3) בסעיף 4 –

(א) בכותרת השוליים, במקום ל”מימי החופין” יבוא ”לאזור הכלכלי
הבלעדי”;

¹⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 33, עמ' 630.

(ב) במקום "מחוץ לתחום מימי החופין של ישראל" יבוא מחוץ לאזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל", ובמקום "זיהום מימי החופין של ישראל" יבוא "זיהום מימי החופים של מדינת ישראל".

(4) בסעיף 36 –

(א) בכותרת השוליים, במקום "מימי החופין" יבוא "לאזור הכלכלי הבלעדי";

(ב) במקום "לתחום מימי החופין של ישראל" יבוא " לאזור הכלכלי הבלעדי";

46. תיקון פקודת הדיג, בפקודת הדיג, בסעיף 2, במקום ההגדרה "ישראל" יבוא:

"ישראל" – לרבות מימי החופים של מדינת ישראל כמשמעותם בחוק האזורים הימיים, התשע"ז-2017".

47. תיקון חוק הפרשנות, התשמ"א-1981²⁰, בסעיף 3, במקום ההגדרה "מימי חופין" יבוא:

"מימי החופים" – מימי החופים של מדינת ישראל כמשמעותם בחוק האזורים הימיים, התשע"ז-2017; "

48. תיקון חוק ספנות חופית (היתר לכלי שיט זר), התשס"ו-2005²¹, בסעיף 1 – חופית (היתר לכלי שיט זר)

(1) במקום ההגדרה "האזור הימי" יבוא:

"האזור הכלכלי הבלעדי" – כהגדרתו בחוק האזורים הימיים, התשע"ז-2017; "

(2) בהגדרה "ספנות חופית", בכל מקום, במקום "באזור הימי" יבוא "באזור הכלכלי הבלעדי".

49. תיקון חוק האחריות לפיצוי נזקי זיהום בשמן, התשס"ד-2004²² – האחריות לפיצוי נזקי זיהום בשמן

(1) בסעיף 1, ההגדרה "אזור נלווה" – תימחק;

(2) בסעיף 2(1), במקום "במימי החופין, וכן באזור הנלווה" יבוא "במימי החופים, וכן באזור הכלכלי הבלעדי כהגדרתו בחוק האזורים הימיים, התשע"ז-2017".

²⁰ ס"ח התשמ"א, 302; התשנ"ד, 358.

²¹ ס"ח התשס"ו, 11.

²² ס"ח התשס"ד, 274.

50. תיקון חוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1998,²³ בסעיף 1, בהגדרה "מקור יבשתי" במקום "לרבות מיתקן ימי קבוע" יבוא "לרבות מיתקן כהגדרתו בחוק האזורים הימיים, התשע"ז-2017.
51. תיקון חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965²⁴ – בחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 –

(1) בסעיף 1 –

(א) אחרי ההגדרה "אדריכל רשוי" יבוא:

"האזורים הימיים" – מימי החופים של מדינת ישראל, המים הפנימיים, האזור הסמוך והאזור הכלכלי הבלעדי כהגדרתם בחוק האזורים הימיים, התשע"ז-2017;

"אזור מפגש ים-יבשה" – כהגדרתו בחוק האזורים הימיים, התשע"ז-2017;

(ב) אחרי ההגדרה "תכנית" יבוא:

"תכנית ימית מרחבית" – תכנית מיתאר ארצית כמשמעותה בסעיף 49, אשר חלה על מימי החופים ועל האזור הכלכלי הבלעדי, העלולה לכלול הוראות של תכנית מפורטת ואשר ניתן להוציא מכוחה היתרים".

(2) בפרק ב', אחרי סימן א'1 יבוא:

"סימן א'2: ועדת משנה ימית מייעצת לעניין תכנון המרחב הימי

ועדת משנה ימית 26. (א) המועצה הארצית, בהתייעצות עם מוסדות מדעיים שיש להם עניין במדעי הים ומרחב הימי מייעצת לעניין תכנון המרחב הימי ובהגנה על הטבע ושימורו, תמנה ועדת משנה ימית בת תשעה חברים אשר תהיה ועדה מייעצת מקצועית-מדעית למועצה הארצית לעניין תכנון המרחב הימי. (להלן – ועדה מייעצת).

(ב) בין חברי הוועדה המייעצת יהיו מומחים, בין היתר, מתחומים אלה, כל אחד מתחום אחר:

(1) זואולוגיה;

²³ ס"ח התשמ"ח, עמ' 118.

²⁴ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

- (2) בוטניקה ;
- (3) אקולוגיה ימית ;
- (4) ארכיאולוגיה ;
- (5) גאולוגיה ;
- (6) כלכלה ;
- (7) גיאופיזיקה ;
- (8) אוקיאנוגרפיה ;
- (9) הנדסה ימית ;
- (10) תחבורה ימית ;
- (11) קידוחים ימיים ;
- (12) חקלאות ימית.

(ג) חברי הועדה המייעצת ימנו אחד מהם
כיושב הראש.

(ד) הועדה המייעצת תקבע לעצמה את
סדרי עבודתה ונוהלי דיוניה.

(ה) הוועדה תייעץ ותמליץ למועצה
הארצית ולוועדה מחוזית מחוז ים בכל
העניינים הקבועים בחוק זה.

(ו) החליטה המועצה הארצית לדחות
המלצה מהמלצות הוועדה המקצועית-
מדעית, תנמק את החלטתה בכתב."

(3) בפרק ב', אחרי סימן ב'2 יבוא :

"סימן ב'3: ועדה מחוזית מחוז ים

הגדרות 12ט. בסימן זה –

"האזורים הימיים של מדינת ישראל"
– האזורים הימיים כהגדרתם בחוק
האזורים הימיים, התשע"ז–2017 ;
"המועד הקובע" –

(1) לעניין הים התיכון – יום תחילתו של תיקון 69;

(2) לעניין ים סוף – יום תחילתו של חוק שמירת הסביבה החופית (תיקון), התשס"ח-2007²⁵;

(3) לעניין ים כנרת – יום פרסומו של חוק הסדרת הטיפול בחופי הכנרת, התשס"ח-2008²⁶;

"קו החוף" ו"תחום חוף הים" – כהגדרתם בחוק שמירת הסביבה החופית, התשס"ד-2004²⁷ להלן – חוק שמירת הסביבה החופית);

"תיקון 69" – חוק זה כנוסחו לפי סעיף 21 לחוק שמירת הסביבה החופית.

מרחב התכנון של 12. מרחב התכנון של מחוז ים יהיה שטח מחוז ים האזורים הימיים של מדינת ישראל, למעט המים הפנימיים ורצועת ים סוף.

ועדה מחוזית מחוז 12.יא. (א) תוקם ועדה מחוזית מחוז ים ואלה יהיו ים חברי הוועדה:

(1) הממונה על המחוז, ובהעדרו – נציג אחר שימנה שר האוצר בעל הכשרה בעניינים ימיים, והוא יהיה היושב ראש;

(2) נציג שימנה שר הפנים;

(3) נציג שימנה השר להגנת הסביבה בעל הכשרה בענייני תכנון ימי;

(4) נציג שימנה שר הביטחון שיהיה איש חיל הים;

²⁵ ס"ח התשס"ח, עמ' 16.

²⁶ ס"ח התשס"ח, עמ' 450.

²⁷ ס"ח התשס"ד, עמ' 540.

- (5) נציג שימנה שר המדע;
- (6) נציג שימנה שר הבריאות;
- (7) נציג שימנה שר החקלאות
ופיתוח הכפר בעל הכשרה בדיג או
בחקלאות ימית;
- (8) נציג שימנה שר המשפטים בעל
הכשרה במשפט ימי או בין-לאומי;
- (9) נציג שימנה שר התחבורה
והבטיחות בדרכים בעל מומחיות
בתחום התחבורה הימית;
- (10) נציג שימנה שר התיירות;
- (11) נציג שימנה שר התשתיות
הלאומיות, האנרגיה והמים;
- (12) מתכנן המחוז כאמור בסעיף
12יב;
- (13) שלושה נציגי רשויות מקומיות
שימנה שר הפנים על פי המלצת
הרשויות המקומיות הגובלות בחוף
הים (להלן – נציגי הרשויות
המקומיות);
- (14) נציג שהוא מהנדס ימי שאינו
עובד המדינה והרשום בפנקס
המהנדסים והאדריכלים כמשמעותו
בחוק המהנדסים והאדריכלים,
התשי"ח-1958²⁸ שימנה שר האוצר;

²⁸ ס"ח התשי"ח, עמ' 108.

(15) שלושה נציגים של גופים ציבוריים שעניינם בהגנת הסביבה, שימנה השר להגנת הסביבה, מתוך רשימת מועמדים שיגישו לו גופים אלה; לענין זה, "גופים ציבוריים" – שעניינם שמירת איכות הסביבה" – הגופים המפורטים בתוספת לחוק ייצוג גופים ציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה (תיקוני חקיקה), התשס"ג-2002²⁹;

(16) נציג בעל הכשרה מקצועית בענייני שמירת טבע ימי, שתמנה רשות הגנים הלאומיים ושמורות הטבע כהגדרתה בחוק גנים לאומיים;

(17) שני נציגים שימנה שר האוצר בהסכמת השר להגנת הסביבה, שהם בעלי מומחיות בתחום השמירה על הסביבה החופית ועל האזורים הימיים;

(18) נציג אקדמיה בעל התמחות במדעי הים שימנה השר להגנת הסביבה.

(ב) הרשויות המקומיות הגובלות בחוף הים יגישו תוך שלושים ימים מיום שנדרשו לכך על ידי שר הפנים או מי מטעמו, את המלצותיהן כאמור בסעיף קטן (א)(13); לא עשו כן, רשאי השר למנות את שלושת נציגי הרשויות המקומיות ללא המלצה.

(ג) לדיוני הועדה יוזמן, דרך קבע, נציג רשות מקרקעי ישראל ותהיה לו דעה מיעצת.

(א) 12.יב. הוראות סעיף 8 יחולו לענין ועדה מחוזית מחוז ים ובלבד שמתכנן המחוז יהיה בעל התמחות בתכנון ימי.

סייגים לתחולת סימן ב' לפרק ב'

²⁹ ס"ח התשס"ג, עמ' 118.

(ב) הוראות סעיפים 7, 11א-11א2 ו-12, לא יחולו לעניין ועדה מחוזית מחוז ים.

סייגים לאישור 12.ג. בנוסף לסמכויות הנתונות לה כוועדה מחוזית תכנית, היתר והיתר לשימוש

(1) לא תופקד ולא תאושר תכנית החלה בתחום אזור מפגש ים-יבשה או חלק ממנו, אלא לאחר קבלת אישור הועדה, או אם היא תכנית מפורטת המקיימת את כל ההוראות של תכנית מתאר מקומית שאושרה בידי הועדה;

(2) לא יינתן היתר לשימוש חורג בתחום אזור מפגש ים-יבשה, אלא באישור הועדה;

(3) לא יינתן היתר להקלה בתחום חוף הים, ולא יינתן היתר להקלה מגובה בנין בתחום אזור מפגש ים-יבשה שאינו כלול בתחום חוף הים מתכנית שאושרה לאחר מועד כניסתו לתוקף של תיקון 69, לעניין הים התיכון, ולאחר המועד הקובע, אלא באישור הועדה;

(4) לא יינתן היתר להקלה מגובה בנין בתחום אזור מפגש ים-יבשה מתכנית שאושרה לפני המועד הקובע, אלא באישור הועדה;

(5) הוועדה רשאית לקבוע כי הצורך בקבלת אישור כאמור לא יחול על תכנית מסוימת או סוגי תכניות או היתרים בתחום אזור מפגש ים-יבשה או על חלק מתחומי תכניות אלה, שאין בביצועם כדי להוות שינוי מהותי של המצב התכנוני המאושר או לגרום להשפעה ניכרת על אזור מפגש ים-יבשה ועל האזורים הימיים; קביעה כאמור, יכול שתחול על סוגי תכניות, או על אזורים מסוימים, ויכול שתהיה מותנית בהגבלות כפי שתקבע הוועדה;

(6) מוסד תכנון לא ייתן היתר לבניה, לשימוש או לפעולה אחרת הטעונה היתר לפי חוק זה לגבי אזור מפגש ים-יבשה, אלא בהתאם לתכנית או להיתר שהתמלאו בהם דרישות סעיף זה.

תכנית הטעונה
אישור הוועדה

12 י"ד. (א) לעניין תכניות לפי סעיף 12 י"ג, ועדת משנה בת חמישה חברים מבין חברי הוועדה (להלן – ועדת המשנה), תחליט, בתוך שלושים ימים מיום קבלת התכנית בוועדה, אם התכנית טעונה אישורה של הוועדה ותודיע על כך לכל חברי הוועדה ולמוסד התכנון שהגיש את התכנית לוועדה.

(ב) הרכב ועדת המשנה:

(1) אחד מנציגי שר האוצר והוא יהיה היושב ראש;

(2) נציג השר להגנת הסביבה;

(3) אחד מנציגי הרשויות המקומיות כפי שיקבע שר הפנים;

(4) אחד מנציגי הגופים הציבוריים שעניינם שמירת איכות הסביבה;

(5) נציג שמונה לפי סעיף 12 י"א(א)(14).

(ג) לא החליטה ועדת המשנה בתוך 30 ימים מיום קבלת התכנית, יראו את התכנית כטעונה אישורה של הוועדה.

(ד) החליטה ועדת המשנה כי התכנית טעונה אישור הוועדה, תדון הוועדה בנוגע לתכנית, בתוך 90 ימים מקבלת ההחלטה.

(ה) לא דנה הוועדה בתכנית בתוך 90 הימים, כאמור בסעיף קטן (ד), תועבר התכנית להכרעת המועצה הארצית, והיא תקבל החלטה בעניין בתוך 120 ימים מיום שהועברה התכנית להכרעתה.

(ו) חלק חבר הוועדה על החלטת ועדת המשנה, רשאי הוא בתוך 15 ימים לאחר שהחלטת ועדת המשנה הומצאה לו, לבקש כי הנושא יועבר להכרעתה הסופית של הוועדה; הוגשה בקשה כאמור, תועבר ההחלטה להכרעתה הסופית של הוועדה.

(ז) הוראות סעיף זה יחולו גם על בקשת היתר לפי סעיף 12יג.

תכנית בסמכות ועדה מחוזית מחוז ים 12טו. משרד ממשלתי, רשות שהוקמה לפי דין, חברה ממשלתית שעיקר עיסוקה הוא בפיתוח מבנים ותשתיות, וכן בעל קרקע או מי שיש לו ענין בקרקע או באזור ימי, או מי שיש לו רישיון לפי דין (להלן – מגיש התכנית), רשאים להכין תכנית ולהגישה לוועדה המחוזית מחוז ים.

הפעלת סמכויות הוועדה 12טז. (א) הוועדה תפעיל את סמכויותיה תוך שתיתן את דעתה לצורך בשמירה על האזורים הימיים ואזור מפגש ים-יבשה לתועלת הציבור ולהנאתו ולשמירה על ערכי הטבע, הנוף והמורשת שבהם ועל ההשפעות ההדדיות בין היבשה ואזורים אלה, במסגרת מכלול השיקולים התכנוניים, לרבות שיקולי תשתית.

(ב) לא תאשר הוועדה תכנית בסמכותה או תכנית או היתר הטעונים אישורה על פי סעיף 12ג, אלא לאחר שבחנה את ההצדקה באישורם אל מול ההכרה בערך של השמירה וצמצום הפגיעה באזורים הימיים ובאזור מפגש ים-יבשה לתועלת הציבור ולהנאתו ובערך של שמירת ערכי הטבע, הנוף והמורשת, ובאופן שלא יהיה בו כדי לגרום לפגיעה במידה העולה על הנדרש בזכות הציבור למעבר חופשי לאורך תחום חוף הים ותקבע, ככל הנדרש וככל האפשר, את האמצעים הנדרשים כדי לצמצם את הפגיעה באזורים הימיים ובאזור מפגש ים-יבשה וכדי לשקם את הפגיעה באזורים אלה, אם תיגרם פגיעה כאמור.

(ג) בתחום אזור מפגש ים-יבשה, הוועדה תפעיל את שיקול דעתה בהתאם לסעיפים (א) ו-(ב) תוך אבחנה בין שטחים בנויים לשטחים פתוחים, ומתוך דגש על שמירת השטחים הפתוחים באזור מפגש ים-יבשה.

(ד) הוראות סעיפים (א) עד (ג) יחולו גם על ועדת המשנה בהתאם לסעיף 12ד.

סייג לתחולה 12יח. (א) הוראות סעיף 12ג לא יחולו על תחומם של אתרים כמפורט להלן בסביבה החופית של ים כנרת שבהם נמצאים מיתקנים להפקת מים, אגירתם, הובלתם, הטייתם, החדרתם לתת-הקרקע, הספקתם, מדידתם, ויסותם וניטורם:

- (1) אתר ספיר ;
- (2) אתר פוליה ;
- (3) מכון טבריה ;
- (4) מוצא הכנרת – סכר דגניה ;
- (5) כניסת הירמוד ;
- (6) תחנת עמק הירדן.

(ב) שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, יקבע בתקנות את גבולות תחומיהם של האתרים המפורטים בסעיף קטן (א), ובלבד שתחומי האתרים כאמור לא יעלה על התחום המזערי החיוני הנחוץ להפעלתם.

היוועצות עם 12יט. הוועדה המחוזית מחוז ים רשאית להיוועץ הוועדה המייעצת בוועדה המייעצת בסוגיות מקצועיות-מדעיות בכל עניין שתמצא לנכון".

(4) בפרק ג', אחרי סימן א' יבוא :

"סימן א'1: תכנית ימית מרחבית

הוראות תכנית 54א. תכנית ימית מרחבית תקבע את תכנון שטח האזורים הימיים ברצועת הים התיכון של ישראל, ובין השאר-

(1) עקרונות, יעדים וסדרי עדיפויות לעניין ייעוד האזורים הימיים, לרבות אזורים ימיים מוגנים, הפעילויות והשימושים באזורים אלה, היקף הפעילויות והשימושים האלה ויחסי הגומלין ביניהם ;

(2) תיחום אופקי, אנכי ועיתי של שימושים באזורים הימיים השונים, לרבות שימושים חופפים ;

(3) תחימת השטחים שיוכרזו כאזורים מוגנים ימיים, וקביעת מועד להשגת יעד של הכרזה על עשרה אחוזים משטח האזורים הימיים כולם כאזורים מוגנים ;

(4) מקומות למתקנים ימיים ;

(5) הוראות בדבר שמירה על עתיקות ;

(6) הוראות בדבר ניטור השפעות ישירות, עקיפות ומצטברות על הסביבה הימית ;

(7) מועדים לעדכונים עיתיים של התכנית אשר לא יעלו על חמש שנים.

- תכנית חלקית
והוראות מפורטות
בתכנית ימית
מרחבית
- 54.ב. (א) המועצה הארצית רשאית להורות על עריכת תכנית ימית מרחבית חלקית לפי העניינים שהם נושא התכנית או לפי שטחים שונים של האזורים הימיים או עבור מתקן ימי, ודין כל חלק כאמור כדין התכנית הימית המרחבית.
- (ב) תכנית ימית מרחבית חלקית תכלול, אם הורתה כך המועצה הארצית, הוראות של תכנית מפורטת ותקבע תנאים שלפיהם יינתנו היתרי בניה באזורים הימיים ברצועת הים התיכון.
- 54.ג. נושא התכנית שעומדים לערוך והוראות המועצה לעריכתה יפורסמו להערות הציבור טרם אישורן בעיתון ובאתר האינטרנט של מינהל התכנון בהתאם להוראות סעיפים 1א-1ג.
- 54.ד. תכנית ימית מרחבית תערך בהתאם להוראות המועצה הארצית על ידי מי ששר האוצר מינה לכך או על ידי מי שזכה לכך במכרז שפירסם, והמועצה הארצית רשאית להורות שתכנית ימית מרחבית חלקית תערך על ידי הוועדה המחוזית מחוז ים.
- 54.ה. היוועצות בוועדה המייעצת המועצה הארצית תיוועץ בוועדה המייעצת כמשמעותה בסעיף 6ז בעניין הוראות עריכת תכנית ימית מרחבית טרם אישור התכנית על ידה וכן בכל עניין אחר שתמצא לנכון.
- 54.ו. (א) הערות הציבור להוראות עריכת תכנית ימית מרחבית יוגשו למועצה הארצית בכתב, בפירוט הנמקות ובליווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן הן מסתמכות, בתוך 21 ימים מיום פרסומן ויפורסמו בתוך חמישה ימים מיום הגשתן באתר האינטרנט שבו פורסמו ההוראות.

(ב) המועצה הארצית תדון ותכריע בהערות הציבור בתוך 30 ימים מהמועד האחרון להגשת הערות הציבור, והיא רשאית לקבל את ההערות או לדחותן; הוראות מעודכנות יפורסמו באתר האינטרנט שבו פורסמו ההוראות, בליווי הנמקות להערות שנדחו.

(ג) עם סיום עריכת התכנית תופקד התכנית במשרד המועצה הארצית ובמשרד הועדה המחוזית מחוז ים, ככל שנערכה על ידה. הודעה על הפקדת התכנית תפורסם על ידי מוסד התכנון שהחליט על ההפקדה, בתוך 15 ימים מיום ההחלטה על הפקדה התכנית, בעתון כאמור בסעיף 1א ובאתר אינטרנט כאמור בסעיף 1ב.

(ד) הודעה על הפקדת התכנית תתפרסם בנוסף באחת או יותר מדרכים אלה: אספות תושבים, פרסום תקציר התכנית ותסקירי השפעה על הסביבה שנערכו במסגרת התכנית.

(ה) כל בעל עניין בציבור רשאי להגיש הערות לתכנית שהופקדה, בתוך חודשיים מהיום שפורסמה הודעה על הפקדתה, ואולם רשאית המועצה הארצית לקבוע תקופה ארוכה יותר להגשת הערות שלא תעלה על שלושה חודשים; מועד פרסום ההודעה יהיה המועד בו פורסם הפרסום המאוחר מבין הפרסומים בעיתון.

(ו) הערות לתכנית לא יתקבלו ולא יידונו, אלא אם כן הוגשו בכתב בפירוט הנמקות ובליווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן הן מסתמכות ויכול שהערות יוגשו על ידי קבוצה וילוו בתצהיר נציג הקבוצה.

(ז) ההערות שיוגשו יפורסמו תוך חמישה ימים מיום הגשתן באתר האינטרנט שבו פורסמה הפקדת התכנית.

(ח) הוועדה המחוזית מחוז ים תעביר תגובתה להערות בתוך 45 ימים ממועד הגשתן.

(ט) המועצה הארצית תדון בהערות הציבור ובתגובת הוועדה המחוזית מחוז ים והיא רשאית לאשר, לשנות או לדחות את התכנית; סעיפים 107 ו-107א יחולו על הדיון בהערות בשינויים המחוייבים.

(י) הודעה על קבלת הערות, קבלת הערות בשינויים או דחיית הערות תימסר בכתב למגיש ההערות ותפורסם, בליווי נימוקים להחלטה, באתר האינטרנט שבו פורסמה הפקדת התכנית.

אישור תכנית ימית 154. המועצה הארצית תגיש לממשלה את התכנית מרחבית הימית המרחבית שנערכה לפי הוראותיה ואושרה על ידה יחד עם המלצות הוועדה המייעצת והערות הציבור, והממשלה רשאית לאשרה ללא שינוי או, לאחר דיון חוזר במועצה, לאשרה בשינוי או לדחותה." ;

(5) בסעיף 156(ב), במקום "בתחום הסביבה החופית" יבוא "באזור מפגש ים-יבשה", ובמקום הסיפה החל במילה "בהתאם" יבוא "באישור ועדה מחוזית מחוז ים, בהתאם להוראות סימן ב'2 לפרק ב'".

(6) התוספת השנייה לחוק – בטלה.

תיקון חוק הספנות 52. (עבירות נגד ביטחון השיט הבין-לאומי ומיתקנים ימיים), התשס"ח-2008³⁰ –

(1) בכל מקום, במקום "מדף היבשתי" יבוא "האזור הכלכלי הבלעדי".

(2) בסעיף 1 –

(א) אחרי "בחוק זה –" יבוא:

"האזור הכלכלי הבלעדי" – כהגדרתו בחוק האזורים הימיים, התשע"ז-2017";

³⁰ ס"ח התשס"ח, עמ' 894.

(ב) ההגדרה "מדף יבשתי" – תימחק;

(ג) בהגדרה "מיתקן ימי", במקום "וכן כל מיתקן או מבנה המחובר לקרקעית הים באופן קבוע, המשמש למטרת מחקר או ניצול משאבים או למטרה כלכלית אחרת" יבוא "וכן כל מתקן כהגדרתו בחוק האזורים הימיים, התשע"ז-2017".

תחילה 53. תחילתו של חוק זה שלושה חודשים מיום פרסומו.

תוספת ראשונה

(סעיף 8)

החיקוקים שלגביהם נתונות סמכויות פיקוח ואכיפה באזור הסמוך

- (1) פקודת המכס³¹ והתקנות לפיה;
- (2) חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975³² והתקנות לפיו;
- (3) חוק מס קניה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952³³, והתקנות לפיו;
- (4) פקודת היבוא והייצוא [נוסח חדש], התשל"ט-1979³⁴, והתקנות לפיה;
- (5) חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952³⁵, והתקנות לפיו;
- (6) חוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), התשי"ד-1954³⁶, והתקנות לפיו;
- (7) פקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985³⁷, והתקנות לפיה;
- (8) פקודת בריאות הציבור (מזון) [נוסח חדש], התשמ"ג-1983³⁸, והתקנות לפיה;
- (9) פקודת ההסגר [נוסח חדש], התשמ"א-1981³⁹, והתקנות לפיה;
- (10) חלק ד' לפקודת בריאות העם מס' 40, 1940⁴⁰, והתקנות לפי הפקודה האמורה לעניין החלק האמור.

תוספת שנייה

³¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39.
³² ס"ח התשל"ו, עמ' 52.
³³ ס"ח התשי"ב, עמ' 344.
³⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 32, עמ' 625.
³⁵ ס"ח התשי"ב, עמ' 354.
³⁶ ס"ח התשי"ד, עמ' 160.
³⁷ ס"ח התשמ"ה, עמ' 840.
³⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 36, עמ' 749.
³⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 35, עמ' 747.
⁴⁰ ע"ר 1065, תוס' 1, עמ' (ע) 191, (א) 239.

(סעיף 12(א))

החיקוקים החלים באזור הכלכלי הבלעדי

- (1) חוק מניעת זיהום הים (הטלת פסולת), התשמ"ג-1983⁴¹, והחיקוקים שנקבעו לפיו;
- (2) חוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988⁴², והתקנות לפיו;
- (3) פקודת מניעת זיהום מי-ים בשמן (נוסח חדש), התש"ם-1980⁴³, והתקנות לפיה;
- (4) חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998⁴⁴, והתקנות לפיו למעט סעיפים שהוחרגו בסימן ד' לחוק זה;
- (5) חוק הנפט, התשי"ב-1952⁴⁵, והתקנות לפיו;
- (6) חוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002⁴⁶, והתקנות לפיו, למעט פרק ג' והתקנות לפיו;
- (7) חוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ"ט-1989⁴⁷, והתקנות לפיו;
- (8) חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993⁴⁸, והתקנות לפיו, למעט סעיף 2 והתקנות לפיו;
- (9) פקודת הנמלים [נוסח חדש], התשל"א-1971⁴⁹, והתקנות לפיה;
- (10) חוק ספנות חופית (היתר לכלי שיט זר), התשס"ו-2005⁵⁰, והתקנות לפיו;
- (11) חוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984⁵¹, והתקנות לפיו;
- (12) חוק האחריות לפיצוי נזקי זיהום בשמן, התשס"ד-2004⁵², והתקנות לפיו;

⁴¹ ס"ח התשמ"ג, עמ' 110.

⁴² ס"ח התשמ"ח, עמ' 118.

⁴³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 33, 630.

⁴⁴ ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.

⁴⁵ ס"ח התשי"ב, עמ' 322.

⁴⁶ ס"ח התשס"ב, עמ' 55.

⁴⁷ ס"ח התשמ"ט, עמ' 108.

⁴⁸ ס"ח התשנ"ג, עמ' 28.

⁴⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 20, עמ' 445.

⁵⁰ ס"ח התשס"ו, עמ' 11.

⁵¹ ס"ח התשמ"ד, עמ' 142.

⁵² ס"ח התשס"ד, עמ' 274.

- (13) חוק הגנת הסביבה (סמכויות פיקוח ואכיפה), התשע"א–2011⁵³, והתקנות לפיו ;
- (14) חוק התכנון והבניה, התשכ"ה–1965⁵⁴, והתקנות לפיו ;
- (15) חוק אוויר נקי, התשס"ח–2008⁵⁵, והתקנות לפיו.
- (16) פקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א–1961⁵⁶, והתקנות לפיה ;
- (17) חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה–1985⁵⁷, והתקנות לפיו ;
- (18) חוק מס הכנסה (תיקוני חקיקה והוראות שונות), התשנ"ב–1992⁵⁸ והתקנות לפיו ;
- (19) פקודת המסים (גביה)⁵⁹, והתקנות לפיה ;
- (20) חוק קיזוז מיסים, התש"ם–1980⁶⁰, והתקנות לפיו ;
- (21) חוק המיסים (קנס פיגורים), התשמ"א–1980⁶¹, והתקנות לפיו ;
- (22) חוק לתיקון דיני מסים (חילופי ידיעות בין רשויות המס), התשכ"ז–1967⁶², והתקנות לפיו ;
- (23) חוק מיסוי רווחים ממשאבי טבע, התשע"א–2011⁶³, והתקנות לפיו ;
- (24) חוק מס ערך מוסף, התשל"ו–1975⁶⁴, והתקנות לפיו ;
- (25) פקודת המכס [נוסח חדש]⁶⁵, והתקנות לפיה ;
- (26) חוק מס קניה (טובין ושירותים), התשי"ב–1952⁶⁶, והתקנות לפיו ;
- (27) פקודת תעריף המכס והפטורים, 1937⁶⁷, והתקנות לפיה ;

⁵³ ס"ח התשע"א, עמ' 738.

⁵⁴ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

⁵⁵ ס"ח התשס"ח, עמ' 752.

⁵⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, 120.

⁵⁷ ס"ח התשמ"ה, עמ' 172.

⁵⁸ ס"ח התשנ"ב, עמ' 102.

⁵⁹ חוקי אי"י, כרך ב', עמ' (ע) 1374, (א) 1399.

⁶⁰ ס"ח התש"ם, עמ' 50.

⁶¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 38.

⁶² ס"ח התשכ"ז, עמ' 136.

⁶³ ס"ח התשע"א, עמ' 806.

⁶⁴ ס"ח התשל"ו, עמ' 52.

⁶⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39.

⁶⁶ ס"ח התשי"ב, עמ' 344.

⁶⁷ ע"ר 714, תוס' 1, עמ' (ע) 183, (א) 215.

- (28) חוק הבלו על הדלק, התשי"ח-1958⁶⁸, והתקנות לפיו;
- (29) חוק מסי מכס ובלו (שינוי התעריף), התשי"ט-1949⁶⁹, והתקנות לפיו;
- (30) חוק המכס, הבלו ומס הקניה (ביטול פטור מיוחד), התשי"ז-1957⁷⁰,
והתקנות לפיו;
- (31) חוק מסים עקיפים (מס ששולם ביתר או בחסר), התשכ"ח-1968⁷¹,
והתקנות לפיו;
- (32) פקודת המכרות⁷², והתקנות לפיה;
- (33) חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988⁷³, והתקנות לפיו.
- (34) פקודת הטלגרף האלחוטי [נוסח חדש], התשל"ב-1972⁷⁴, והתקנות לפיה;
- (35) חוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982⁷⁵, והתקנות לפיו;
- (36) פקודת הסטטיסטיקה [נוסח חדש] התשל"ב-1972⁷⁶, והתקנות לפיה;
- (37) חוק להגנת חיית הבר, התשט"ו-1955⁷⁷, והתקנות לפיו;
- (38) חוק הגנת הסביבה (פליטות והעברות לסביבה – חובת דיווח ומרשם),
התשע"ב-2012⁷⁸, והתקנות לפיו;
- (39) חוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961⁷⁹, והתקנות לפיו;
- (40) חוק להסדרת הבטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998⁸⁰, והתקנות לפיו;
- (41) פקודת הסחורות הנטרפות ודמי הצלה⁸¹, והתקנות לפיה;
- (42) חוק הספנות (עבירות נגד ביטחון השיט הבין-לאומי ומתקנים ימיים),
התשס"ח-2008⁸², והתקנות לפיו;

⁶⁸ ס"ח התשי"ח, עמ' 160.

⁶⁹ ס"ח התשי"ט, עמ' 154.

⁷⁰ ס"ח התשי"ז, עמ' 141.

⁷¹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 156.

⁷² חוקי אי"י, כרך ב', עמ' (ע)910, (א)938.

⁷³ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128.

⁷⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 25, עמ' 505.

⁷⁵ ס"ח התשמ"ב, עמ' 218.

⁷⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 24, עמ' 500.

⁷⁷ ס"ח התשט"ו, עמ' 10.

⁷⁸ ס"ח התשע"ב, עמ' 238.

⁷⁹ ס"ח התשכ"א, עמ' 58.

⁸⁰ ס"ח התשנ"ח, עמ' 348.

⁸¹ חוקי אי"י, כרך ב', עמ' (ע)1944, (א)1566.

⁸² ס"ח התשס"ח, עמ' 894.

תוספת שלישית

(סעיף 12(ב))

החיקוקים החלים במיתקנים הימיים המצויים באזור הכלכלי הבלעדי

- (1) חוק הביטוח [נוסח משולב], התשנ"ה-1995⁸³, והתקנות לפיו – לעניין תושב ישראל כהגדרתו בחוק האמור ;
- (2) חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970⁸⁴ ;
- (3) סעיף 14 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994⁸⁵, והתקנות לפיו ;
- (4) פקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל-1970⁸⁶, והחיקוקים שנקבעו לפיה.
- (5) חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952⁸⁷, והחיקוקים שנקבעו לפיו ;
- (6) חוק עובדים זרים, התשנ"א-1991⁸⁸ והחיקוקים שנקבעו לפיו ;
- (7) חוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996⁸⁹, והתקנות לפיו ;
- (8) חוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשע"ב-2011⁹⁰, והתקנות לפיו ;
- (9) חוק הגנת השכר, התשי"ח-1958⁹¹, והתקנות לפיו ;
- (10) חוק חופשה שנתית, התשי"א-1951⁹², והתקנות לפיו ;
- (11) חוק עבודת הנוער, התשי"ג-1953⁹³, והתקנות לפיו ;
- (12) חוק עבודת הנשים, התשי"ד-1954⁹⁴, והתקנות לפיו ;
- (13) חוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987⁹⁵, והתקנות לפיו ;
- (14) חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951⁹⁶, והתקנות לפיו ;

⁸³ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

⁸⁴ ס"ח התש"ל, עמ' 126.

⁸⁵ ס"ח התשנ"ד, 156.

⁸⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 16, עמ' 337.

⁸⁷ ס"ח התשי"ב, 354.

⁸⁸ ס"ח התשנ"א, 112.

⁸⁹ ס"ח התשנ"ו, עמ' 381.

⁹⁰ ס"ח התשע"ב, עמ' 62.

⁹¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 86.

⁹² ס"ח התשי"א, עמ' 234.

⁹³ ס"ח התשי"ג, עמ' 115.

⁹⁴ ס"ח התשי"ד, עמ' 154.

⁹⁵ ס"ח התשמ"ז, עמ' 68.

⁹⁶ ס"ח התשי"א, עמ' 204.

- (15) חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957⁹⁷, והתקנות לפיו ;
- (16) חוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963⁹⁸, והתקנות לפיו ;
- (17) חוק שוויון הזדמנויות בעבודה, התשמ"ח-1988⁹⁹, והתקנות לפיו ;
- (18) חוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998¹⁰⁰, והתקנות לפיו ;
- (19) חוק הגנה על עובדים בשעת חירום, התשס"ו-2006¹⁰¹, והתקנות לפיו ;
- (20) חוק הודעה לעובד ולמועמד לעבודה (תנאי עבודה והליכי מיון וקבלה לעבודה), התשס"ב-2002¹⁰², והתקנות לפיו ;
- (21) חוק הגנה על עובדים (חשיפת עבירות ופגיעה בטוהר המידות או במינהל התקין), התשנ"ז-1997¹⁰³, והתקנות לפיו ;
- (22) חוק הזכות לעבודה בישיבה, התשס"ז-2007¹⁰⁴, והתקנות לפיו ;
- (23) חוק איסור קבלת ביטחונות מעובד, התשע"ב-2012¹⁰⁵, והתקנות לפיו ;
- (24) חוק הודעה מוקדמת לפיטורים ולהתפטרות, התשס"א-2001¹⁰⁶, והתקנות לפיו ;
- (25) חוק דמי מחלה, התשל"ו-1976¹⁰⁷, והתקנות לפיו ;
- (26) חוק דמי מחלה (היעדרות בשל מחלת בן-זוג), התשנ"ח-1998¹⁰⁸, והתקנות לפיו ;
- (27) חוק דמי מחלה (היעדרות בשל מחלת הורה), התשנ"ד-1993¹⁰⁹, והתקנות לפיו ;
- (28) חוק דמי מחלה (היעדרות בשל מחלת ילד), התשנ"ג-1993¹¹⁰, והתקנות לפיו.

⁹⁷ ס"ח התשי"ז, עמ' 63.

⁹⁸ ס"ח התשכ"ג, עמ' 136.

⁹⁹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 38.

¹⁰⁰ ס"ח התשנ"ח, עמ' 166.

¹⁰¹ ס"ח התשס"ו, עמ' 396.

¹⁰² ס"ח התשס"ב, עמ' 210.

¹⁰³ ס"ח התשנ"ז, עמ' 66.

¹⁰⁴ ס"ח התשס"ז, עמ' 128.

¹⁰⁵ ס"ח התשע"ב, עמ' 176.

¹⁰⁶ ס"ח התשס"א, עמ' 378.

¹⁰⁷ ס"ח התשל"ו, עמ' 206.

¹⁰⁸ ס"ח התשנ"ח, עמ' 236.

¹⁰⁹ ס"ח התשנ"ד, עמ' 33.

¹¹⁰ ס"ח התשנ"ג, עמ' 134.

(29) חוק חמרי נפץ, התשי"ד-1954¹¹¹, והתקנות לפיו ;

(30) חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954¹¹², והתקנות לפיו ;

(31) פקודת תאונות ומחלות משלח יד (הודעה), 1945¹¹³, והתקנות לפיה ;

(32) חוק הצבת מכשירי החייאה במקומות ציבוריים, התשס"ח-2008¹¹⁴,
והתקנות לפיו ;

(33) חוק שירות עבודה בשעת חירום, התשכ"ז-1967¹¹⁵, והתקנות לפיו ;

(34) פקודת היבוא והיצוא [נוסח חדש], התשל"ט-1979¹¹⁶, והתקנות לפיה ;

ד ב ר י ה ס ב ר

כללי

בדומה למדינות רבות ברחבי העולם, עוסקת מדינת ישראל מזה שנים לא מעטות בפיתוח שטחי הים הסמוכים לחופיה, בעיקר לצורך גילוי וניצול אוצרות הטבע הטמונים בהם. פעולות ראשונות בהקשר זה בוצעו בידי מדינת ישראל, או בפיקוחה ובעידודה, כבר בשנים הראשונות שלאחר הקמת המדינה. ואולם הגילויים המשמעותיים ביותר של אוצרות טבע בשטחי הים החלו למן שנות התשעים המאוחרות, עם איתורם של כמה מרבצי גז טבעי בסמוך לחופי אשקלון, ובהמשך – בסוף העשור הראשון של שנות האלפיים – עם גילויים של מאגרי גז טבעי בהיקף משמעותי בשטחי הים שמעבר לגבולות מדינת ישראל.

המסגרת המשפטית שעליה נסמכו רשויות המדינה לאורך השנים התבססה בעיקר על חוק השטחים התת-ימיים, התשי"ג-1953 (להלן – חוק השטחים התת-ימיים). סעיף 1(א) לחוק האמור קובע כי: "שטח מדינת ישראל יכלול את קרקע הים והתת-קרקע של השטחים התת-ימיים הסמוכים לחופי ישראל, והם מחוצה למים הטריטוריאליים, עד היכן שעומק המים שמעליהם מאפשר את ניצול אוצרות הטבע שבשטחים אלה."

החוק האמור לא מתייחס במפורש להיקף תחולת המשפט הישראלי על שטחי הים שמעבר למים הטריטוריאליים, שטחים שככלל, לפי המקובל, לא חלה בהם ריבונות ישראלית. הפרשנות המקובלת בישראל היא כי מכוח חוק השטחים התת-ימיים, ניתן להחיל בשטחי הים שמעבר למים הטריטוריאליים של המדינה, לכל הפחות, את החיקוקים העוסקים ברגולציה של תחום הנפט והגז הטבעי, חיקוקי הגנת הסביבה והחיקוקים הפיסקליים של מדינת ישראל.

החוק המוצע מבקש לקבוע בצורה ברורה את המסגרת המשפטית החולשת על שטחי הים, את הזכויות, החובות והמגבלות שיש למדינת ישראל בשטחים אלה, לרבות החובות להגן על הסביבה והמערכות

¹¹¹ ס"יח התשי"ד, עמ' 64.

¹¹² ס"יח התשי"ד, עמ' 202.

¹¹³ ע"ר 1409, תוסי' 1, עמ' (ע) 62, (א) 80.

¹¹⁴ ס"יח התשס"ח, עמ' 680.

¹¹⁵ ס"יח התשכ"ז, עמ' 86.

¹¹⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 32, עמ' 625.

האקולוגיות בים, ואת גדרי הסמכויות שרשויות המדינה השונות רשאיות להפעיל בהם. בכך גם חותר החוק המוצע להעניק ודאות לכל הגורמים הפועלים בשטחי הים השונים.

הוראות החוק המוצע נקבעו בהתחשב בפרקטיקה בין-לאומית הקיימת בעניין זה וכן בשים לב לכללי המשפט הבין-לאומי אשר, כפי שיפורט להלן, קובעים הסדרים מפורטים לגבי זכויותיהן וסמכויותיהן של מדינות העולם באזורי הים הסמוכים להן.

החוק המוצע מתבסס, בין השאר, על כללי המשפט הבין-לאומי המעוגנים במספר אמנות בין-לאומיות רב-צדדיות העוסקות בנושא, ואשר לחלק מהוראותיהן יש גם תוקף של משפט מנהגי. בראש ובראשונה, מתבסס החוק המוצע על סדרה של שלוש אמנות משנת 1958: אמנת המים הטריטוריאליים והאזור הסמוך

(Convention on the Territorial Sea and the Contiguous Zone)

(1958); אמנת הים הפתוח (Convention on the High Seas 1958); ואמנת המדף היבשתי (Convention on the Continental Shelf 1958) (להלן – אמנת המדף היבשתי). כמו כן, מתבסס החוק המוצע על הוראות אמנת הים משנת 1982 (United Nations Convention on the Law of the Sea 1982) (להלן – אמנת הים). בין הנושאים שבהם עוסקת אמנה רחבת-היקף זו ניתן למנות את הגדרתם של האזורים הימיים הקרובים לחופיהן של מדינות העולם; את דרכי תיחומם וקביעתם של אזורים אלה; וכן את הזכויות, החובות והסמכויות של המדינות באותם אזורים, לרבות היבטים של שמירת הסביבה הימית.

מדינת ישראל חתמה על סדרת האמנות משנת 1958, ואשררה אותן בשנת 1961. אשר לאמנת הים – אף שמדינת ישראל איננה חתומה עליה, וממילא לא אשררה אותה, היא מקבלת על עצמה את הוראותיה המנהגיות של האמנה, ובכלל זה ההוראות העוסקות בשטחי הים, אשר בהתחשב בהן נוסח החוק המוצע. לאור האמור, החוק המוצע מבקש להגשים שתי מטרות עיקריות: להגדיר את שטחי הים השונים המצויים בקרבת מדינת ישראל וכן לקבוע את הזכויות, החובות והסמכויות של רשויות המדינה, וכן גופים נוספים, באותם שטחים.

כדי להגדיר את שטחי הים השונים שעליהם חל החוק המוצע, והמכונים בחוק זה "אזורים ימיים", נהוג, בהתאם להסדר הקבוע באמנת הים, להקדים ולקבוע את הנקודות בחוף (או בסמוך אליו) אשר מהן יימדדו אזורים אלה. החוק המוצע משנה את הדרך שבה פועלת היום מדינת ישראל בעניין זה. על פי ההגדרה "ימי חופין" שבסעיף 3 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981 (להלן – חוק הפרשנות), נמדדים מימי החופים מ"נקודת שפל המים שבחוף". עם זאת, על פי החוק המוצע תיקבע נקודת המוצא למדידת האזורים הימיים בשיטה אחרת הידועה גם כשיטת "קווי הבסיס הישרים" (Straight baselines) (להלן – שיטת קווי הבסיס הישרים), שיטה המקובלת גם באזורנו ומוסדרת בסעיף 7 לאמנת הים.

בהתאם לשיטת קווי הבסיס הישרים, נבחרות נקודות מסוימות על חופיהן של מדינות חוף (Coastal states), או בסמוך להם, המשקפות, בין השאר, את מאפייניה הגיאוגרפיים של אותה מדינה ואת קו החוף שלה, בהתאם לנוהג קרטוגרפי מקובל. הקווים הישרים הנמתחים בין הנקודות שנבחרו כאמור הם קווי הבסיס, קרי הקווים המשמשים נקודת מוצא לצורך מדידת האזורים הימיים השונים.

החוק המוצע קובע כי האזורים הימיים ייקבעו בהתאם לשיטת קווי הבסיס הישרים, ומסמך את הממשלה להחליט על הנקודות הגיאוגרפיות שמהן ימתחו אותם קווים, וכן על קצה תחום האזורים הימיים, כולם או חלקם. על בסיס קווים אלה, ובהתחשב במאפיינים הפרטניים של מדינת ישראל, מגדיר החוק המוצע חמישה אזורים ימיים הרלוונטיים לגבי מדינת ישראל:

(1) מימי החופים;

(2) מים פנימיים ;

(3) האזור הסמוך ;

(4) האזור הכלכלי הבלעדי ;

(5) המדף היבשתי של מדינת ישראל.

בפרקים ג', ד' ו-ה' לחוק המוצע, קובע החוק, לצד ההגדרה של כל אזור ימי, את הזכויות והסמכויות שיש למדינת ישראל בכל אחד מאותם אזורים בהתאם לכללי המשפט הבין-לאומי. הדינים אשר יחולו בכל אזור מוצע מפורטים בתוספות לחוק המוצע.

יצוין כי החוק המוצע קובע הסדר מיוחד לעניין מיתקנים ימיים המצויים באזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל, וזאת בעיקר בשל כך שבמיתקנים אלה מתקיימת פעילות אנושית הטעונה רובד נוסף של הסדרה משפטית. החוק המוצע מתייחס באופן זהה לכל המתקנים בים ואינו מבחין בין מתקנים ימיים זמניים וקבועים.

סעיף 1 מטרת החוק המוצע הינה לתחם את האזורים הימיים הסמוכים לחופי מדינת ישראל וכן לקבוע את הזכויות, החובות והסמכויות שיש למדינה בהם. בכלל זה החוק נועד לקבוע עקרונות לתכנון וניהול המרחב הימי של ישראל באופן מקיים, למען הציבור ולמען הדורות הבאים. הוראות החוק המוצע נוסחו בהתחשב בפרקטיקה הקיימת ברחבי העולם ובהוראות המשפט הבין-לאומי הרלוונטיות. ככלל, יעגון הזכויות, החובות והסמכויות הנתונות למדינת ישראל באזורים הימיים לפי החוק המוצע, נועד להגשים את היעדים שלהלן, בהתחשב בהוראות המשפט הבין-לאומי:

1. הגשמת ריבונותה של מדינת ישראל במימי החופים ובמימיה הפנימיים;
2. הגברת יכולת המניעה והגילוי של עבירות וביצוע הפרות דין אחרות בשטחי מדינת ישראל והטלת אמצעי ענישה ואכיפה בשלהן, וזאת באמצעות מתן סמכויות לצורך כך באזור הסמוך ;
3. מימוש זכויותיה הריבוניות של מדינת ישראל באזור הכלכלי הבלעדי ובמדף היבשתי ;
4. הבטחת פיתוחם וניצולם של האזור הכלכלי הבלעדי והמדף היבשתי לרבות לעניין אוצרות הטבע המצויים בהם, בהתאם לעקרון הזהירות המונעת, עקרונות פיתוח בר-קיימא וגישת ניהול מערכת-אקולוגי ;

5. הגברת ההגנה על הסביבה הימית והסביבה החופית, במטרה להבטיח את תפקוד המערכות האקולוגיות ושמירה על המגוון הביולוגי בים ועל ערכי טבע מוגנים שמשקלם הלך והתחזק בין השאר בשל הוראות אמנת הים ;

6. קידום המחקר הימי, לשם הבנת המערכות האקולוגיות, התהליכים והמשאבים הימיים ;
7. עמידה בהוראות וביעדים הקבועים באמנות בין-לאומיות שישראל צד להן, לרבות אמנת המגוון הביולוגי, אמנת ברצלונה והפרוטוקולים לאמנת ברצלונה.

8. הגדרת האחריות המלאה של בעלי זכות לשימוש במשאבי טבע בים, כהגדרתה בחוק זה, למוכנות, למזעור נזקים ולחבות בגין כל נזק שיגרם עקב פעילותם לאדם או לסביבה.

סעיף 2 מוצע להגדיר מונחים שונים שבהם נעשה שימוש בחוק המוצע, ובהם המונחים המוסברים להלן :

"אוצרות טבע" – חלק משמעותי מן הפעילות המבוצעת באזורים הימיים בעידודה ובפיקוחה של מדינת ישראל הינו לצורך גילוי ואיתור של אוצרות טבע בשטחי הים והפקתם באמצעים טכנולוגיים שונים. אף אמנת הים (United Nations Convention on the Law of the Sea 1982) מקנה זכויות ריבוניות לאיתור וניצול

של אוצרות טבע (Natural resources) באזור הכלכלי הבלעדי.

על פי המוצע ייחשב ל"אוצרות טבע" כל חומר באזורים הימיים שמקורו מן הטבע והוא מטבעו או כתוצאה מעיבודו בעל ערך כלכלי. יחד עם זאת, ועל מנת לתת במונח זה סימנים ברורים יותר, מציינת ההגדרה דוגמאות לחומרים שהחקיקה הישראלית הקיימת כבר מתייחסת אליהם ככאלה, ובפרט: חוק הנפט, התשי"ב-1952 (להלן – חוק הנפט), הכולל בהגדרה "נפט" גם גז טבעי, וכן חוק מקורות אנרגיה, התשי"ן-1989 (להלן – חוק מקורות אנרגיה), הכולל בין היתר את הרוח והגלים.

על פי המוצע בסעיף 11, ייחשבו אוצרות הטבע לנכסי המדינה שחל לגביהם חוק נכסי המדינה, התשי"א-1951 (להלן – חוק נכסי המדינה). בהתאם, מוצע להחריג מההגדרה "ערך טבע מוגן" כהגדרתו בחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998 (להלן חוק גנים לאומיים), וזאת משום שעל פי טיבו ומהותו הוא אינו מתאים להיחשב לאוצר טבע המהווה נכס מדינה. "זכות לשימוש במשאבי טבע בים" – זכות לניצול אוצרות טבע, לרבות זכות נפט כמשמעותה בחוק הנפט, זכויות לעיסוק בחקלאות ימית או זכויות המוקנות בדין לעסוק בכל פעילות אחרת בים;

"אזור מפגש ים-יבשה" – אזור מפגש ים-יבשה כולל תחום של 300 מטר מקווי הבסיס לכיוון היבשה. שטח זה הוא השטח היבשתי הנכלל בתחום הסביבה החופית כהגדרתה בחוק שמירת הסביבה החופית, התשס"ד-2004 (להלן חוק שמירת הסביבה החופית). ביחס לשטח זה מוצע להעביר לוועדה מחוזית מחוז ים את הסמכויות שהיו נתונות בידי הוועדה לשמירת הסביבה החופית, שתחדל להתקיים לאחר הקמת הוועדה המחוזית מחוז ים.

החוק המוצע משנה את סמכויות התכנון בסביבה החופית: בעוד הסמכויות בתחום היבשתי של הסביבה החופית נשארות בידי הוועדות הרלוונטיות, סמכויות התכנון באזורים הימיים כולם מועברות לסמכות ועדה חדשה – ועדה מחוזית מחוז ים, וזאת במטרה להבטיח ראייה תכנונית כוללת של המרחב הימי. החוק המוצע מבקש להבטיח שהתכנון יתחשב בהשפעות ההדדיות של היבשה והים, וזאת על ידי העברת סמכויות הוועדה לשמירת הסביבה החופית ביחס לתכניות ביבשה, באזור מפגש ים-יבשה, אל הוועדה המחוזית מחוז ים. באופן זה, הוועדה המחוזית מחוז ים תמלא את התפקיד שמילאה הוועדה לשמירת הסביבה החופית, שהוקמה מתוקף חוק שמירת הסביבה החופית, אשר הייתה מופקדת על שמירה ואיזון בין שיקולי התכנון לבין הערך של השמירה על הסביבה החופית, וזאת בהתאם לעקרונות, לתנאים ולסייגים שנקבעו באותו חוק.

"אזור ימי מוגן" – כיום קיימת בעולם הכרה בחיוניות ובחסר של אזורים ימיים מוגנים (Marine protected areas) לשם הבטחת רמת היצרנות של המערכות האקולוגיות הימיות, לשיקום המשאבים הביולוגיים ולשימור המגוון הביולוגי בסביבה החופית והימית לאורך זמן ממושך. הכרה זו קיבלה ביטוי בוועידה העשירית של המדינות החברות באמנת המגוון הביולוגי, שהגדירה כיעד אסטרטגי לשנת 2020 שימור של 10% מאזורי החוף והים כאזורים מוגנים, עם ייצוג למערכות האקולוגיות השונות ובעיקר באזורים בעלי חשיבות מיוחדת למגוון הביולוגי ולשירותי המערכת האקולוגית.

ההגדרה המוצעת מגדירה אזור ימי מוגן כשטח בים התיכון שבו נשמרים חי, צומח, דומם או קרקע, שיש בהם עניין מדעי או חינוכי, מפני שינויים בלתי רצויים במראם, בהרכבם הביולוגי או במהלך התפתחותם.

"אמנת המגוון הביולוגי", "אמנת ברצלונה" וה"פרוטוקולים לאמנת ברצלונה" – מוצע כי העמידה בהוראות וביעדים של אמנות שעניינן הגנה על הסביבה, ובפרט הסביבה הימית בים התיכון, אשר ישראל

צד להן תהווה את אחד מיעדי של החוק. האמנה על המגוון הביולוגי, שאומצה בוועידת כדור הארץ בריו ביום 5 ביוני 1992, עוסקת בשימור המגוון הביולוגי, שימוש בר קיימא במרכיביו וחלוקה צודקת של התועלות הנובעות מניצול משאבים גנטיים. אמנת ברצלונה נועדה ליישם תכנית פעולה אזורית לקידום ההגנה על היס התיכון וזאת במסגרת התכנית הסביבתית של האו"ם (UN Environment Programme – UNEP). הפרוטוקולים שאומצו במסגרת אמנת ברצלונה עוסקים בנושאים ספציפיים, כמו זיהום היס ממקורות יבשתיים, אזורים מוגנים במיוחד והמגוון הביולוגי בים התיכון, ומפרטים צעדים מעשיים שהמדינות נדרשות לנקוט;

"גישת ניהול מערכת-אקולוגי" – מוצע לקבוע בין יעדי החוק, שפיתוח וניצול אוצרות הטבע באזור הכלכלי הבלעדי יהיה מבוסס על גישת ניהול מבוסס מערכות אקולוגיות, המדגישה את הצרכים והמטרות של בעלי העניין השונים ומאזנת ביניהם באופן המאפשר אגבור (סינרגיה), תוך שמירה על מערכת אקולוגית חסונה, בריאה ויצרנית. הגישה מכירה בתלות בין מערכות אקולוגיות יבשתיות, חופיות וימיות ובין לבין מערכות חברתיות-כלכליות. הגישה מבוססת על ידע מדעי עדכני, מתייחסת לשירותים ולהטבות שמספקות מערכת אקולוגיות לחברה ושואפת לניהול אינטגרטיבי של מכלול שימושים ופעילויות באופן שמאזן בין צרכים שונים ומתחשב במצבי חוסר וודאות.

"הערכה סביבתית אסטרטגית" – הערכות סביבתיות אסטרטגיות (Strategic Environmental Assessments) אומצו על ידי מדינות רבות בעולם ככלי לקידום תפישה של פיתוח בר-קיימא. הן נערכות על ידי הרשויות כחלק מתהליך הכנה של תכניות מדיניות אסטרטגית ותכניות אב במגוון תחומים, ובאותן הערכות סביבתיות אסטרטגיות משווים בין השפעתן של חלופות שונות על היבטים סביבתיים. החוק מציע לאמץ את הכלי בעת קביעות מדיניות לניצול משאבי טבע בים.

"מערכת ניהול סביבתי" – מערכת לניהול סביבתי העומדת בדרישות התקן הישראלי והבין-לאומי ת"י ISO 14001 או בדרישות סטנדרט מוכר אחר שיאושר על ידי השר להגנת הסביבה.

"מתקן ימי" – סעיף 56(1)(b)(ii) לאמנת היס מעניק למדינת החוף סמכות להקים מתקנים (Installations) באזור הכלכלי הבלעדי הסמוך לחופיה וסעיף 60(1) לאמנה זו מוסיף וקובע כי למדינות אלה תהיה סמכות בלעדית לגבי הסדרת הקמתם של מיתקנים כאמור והפיקוח על פעילותם. ההגדרה המוצעת מבקשת לתת סימנים ברורים במתקנים שלגביהם מעניק החוק המוצע סמכויות וזכויות בהקשר זה, ואשר אליהם מתייחסת אמנת היס. ההגדרה המוצעת משלבת בין מבחן פיזי למבחן פונקציונאלי-תכליתי. מבחינה פיזית מוצע לקבוע כי למתקן ימי ייחשב כל כלי, מבנה או מיתקן באזור הכלכלי הבלעדי, לרבות אסדה, בין שהוא מחובר לקרקע היס ובין שאינו מחובר לה, וזאת אף אם הוא נחשב לכלי שיט בהגדרתו בחוק הספנות (כלי שיט), התש"ך-1960. מבחינה פונקציונלית-תכליתית קובעת ההגדרה כי כדי שמיתקן העומד במבחן הפיזי המתואר לעיל ייחשב למיתקן ימי לצורך החוק המוצע, עליו להיות נדרש לאחת מן הפעולות המנויות בהגדרה (ונועדו להתבצע באזור הכלכלי הבלעדי): חיפוש, הפקה, ניצול, שימור או ניהול של אוצרות טבע; הנחת כבלים וצינורות; ביצוע מחקר בתחום מדעי היס והקמה או פירוק של מבנה או מיתקן אחר, לרבות אסדה, שנועד לאחת המטרות הנזכרות לעיל.

עיקר חשיבותו של המבחן הפונקציונלי-תכליתי טמון בכך שהוא מוציא מהגדרת "מיתקן ימי" כלי שיט שאינם דרושים למטרה מהמטרות המפורטות בהגדרה, כמו למשל כלי שיט החולפים באופן אקראי באזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל. בהתאם, כלי שיט מעין אלה לא יהיו כפופים להסדרים המיוחדים שמוצע לקבוע בחוק זה לגבי מיתקנים ימיים, אלא רק לזכויות ולסמכויות המוקנות על פי

החוק המוצע לרשויות המדינה ולגופים נוספים, באזורים הימיים השונים שבהם אותם כלי שיט מצויים או חולפים. החיקוקים שמוצע להחיל במיתקנים ימיים מפורטים בתוספת השלישית להצעת החוק, המתייחסת לסעיף 12.

"קווי הבסיס" – כאמור בחלק הכללי, החוק המוצע משנה את הדרך שבה נוקטת ישראל כדי למדוד את אזורי הים השונים הסמוכים לחופיה. בהתאם לשיטה המוצעת, יימדדו האזורים הימיים מהקווים הישרים הנמתחים בין נקודות גאוגרפיות בחוף או בקרבתו, הנקבעות על פי פרקטיקה קרטוגרפית מקובלת. אותם קווים ישרים, המשמשים נקודת מוצא לצורך מדידת האזורים הימיים השונים, הם קווי הבסיס.

מדידת המרחקים של אזורי הים השונים בהתבסס על קווים ישרים כאמור היא פרקטיקה מקובלת, והבחירה בה נתמכת גם בעובדה שמדינות שכנות אחרות נוהגות אף הן בדרך זו לצורך תיחום והגדרת אזורי הים שלהן, לשם קביעת הזכויות והסמכויות הנתונות להן באותם אזורים.

סעיף 32 לחוק המוצע מסמיך את הממשלה, לאחר קבלת חוות דעת מן המרכז למיפוי ישראל, לקבוע מהן הנקודות הגאוגרפיות שישמשו לקביעת אותם קווים ישרים. לקביעות אלה יש משמעות מדינית, וכך נהוג גם במדינות אחרות בעולם.

"תכנית ימית מרחבית" – מוצע להוסיף לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן – חוק התכנון והבניה) הגדרה של תכנית ימית מרחבית, שתהיה תכנית מיתאר ארצית אשר תחול על מימי החופים ועל האזור הכלכלי הבלעדי. על פי המוצע בסעיף 18 להצעת החוק, תכנית ימית מרחבית תאושר על ידי הממשלה בתוך שנתיים מיום תחילת החוק.

סעיף 3 "מימי החופים" של מדינת ישראל הם המים הטריטוריאליים של המדינה (Territorial sea) והם נכללים בגבולותיה. בשונה מההגדרה הקיימת של "מימי חופין" בחוק הפרשנות, התשמ"א-1981, שהיא הגדרה כללית, מבחין החוק המוצע בין מימי החופין של מדינת ישראל בים התיכון (סעיף 3(1) לחוק המוצע) ובין מימי החופין שלה בים סוף (סעיף 3(2) לחוק המוצע).

על פי המוצע, מימי החופין של ישראל בים התיכון הם רצועת הים התיכון ברוחב של 12 מיילים ימיים מקווי הבסיס, לרבות קרקע הים (הכוללת לפי החוק המוצע גם את תת-קרקע הים) באותה רצועה והמרחב האווירי שמעליה. מייל ימי (Nautical mile) היא יחידת מרחק מקובלת למדידת מרחקים ימיים, העומדת על 1,852 מטרים. ההגדרה המוצעת של מימי החופין של ישראל בים התיכון מתבססת על ההגדרות הקבועות באמנת הים (ראו סעיף 3 לאמנה).

מימי החופין של מדינת ישראל בים סוף (סעיף 3(2)) נקבעים, לעומת זאת, בדרך אחרת. בשל המאפיינים הגאוגרפיים של מדינת ישראל, אין לה בים סוף אזורים ימיים נרחבים בדומה לאלה שיש לה בים התיכון. האזור הימי היחיד של מדינת ישראל בים סוף הוא "מימי החופין", ובשל הקרבה למדינות שכנות, לא מגיע אותו אזור למלוא המרחק שנקבע באמנת הים.

הגבול של מימי החופין של מדינת ישראל בים סוף מול ממלכת ירדן נקבע במסגרת הסכם בין מדינות מיום כ"ו בטבת התשנ"ו (18 בינואר 1996). מוצע לעגן בחוק את הגבול הימי האמור, ולקבוע כי מימי החופין באותו אזור יסתיימו באותו גבול ימי כפי שנקבע בהסכם האמור.

למדינת ישראל אין הסכם דומה עם מצרים, שהגבול איתה עובר סמוך למפרץ אילת. לכן, תיחום מימי החופין של מדינת ישראל ברצועת ים סוף הסמוכה למצרים נקבע באופן שעולה בקנה אחד עם הוראות המשפט הבין-לאומי.

סעיף 4 בהתאם לסעיף 8 לאמנת הים, כוללים המים הפנימיים (internal waters) של מדינת ישראל את מי הים המצויים בצד של קווי הבסיס הפונה ליבשה. כפועל יוצא מכך, כוללים המים הפנימיים של המדינה את שטחי הים התיכון המצויים בין קווי הבסיס ובין היבשה, וכן את מקורות המים שבתוך גבולותיה היבשתיים של המדינה. יצוין כי בדומה למימי החופין, אף המים הפנימיים נחשבים למים טריטוריאליים של המדינה הכלולים בגבולותיה.

סעיף 5 כפי שכבר צוין, מימי החופין והמים הפנימיים נחשבים, בהתאם לאמנת הים, לחלק מן הטריטוריה של מדינת ישראל. לפיכך קובע החוק המוצע כי מעמדם של אזורים ימיים אלה כשטח המצוי בריבונותה של מדינת ישראל, ואשר חלים עליהם כל החוקים החלים על מדינת ישראל, למעט חוקים שקובעים אחרת.

סעיף 6 האזור הסמוך הידוע גם כ-(Contiguous Zone) מוגדר בסעיף 33(1) לאמנת הים כשטח המגיע למרחק של 24 מיילים ימיים לכל היותר מקווי הבסיס. בהתחשב בהגדרה זו, וכדי להימנע מחפיפה עם מימי החופין של מדינת ישראל בים התיכון, מוצע להגדיר את האזור הסמוך של מדינת ישראל כרצועת הים התיכון שמעבר למימי החופין, עד למרחק של 24 מיילים ימיים מקווי הבסיס. בכל הקשור לסמכויות המניעה וההענשה שמאפשר סעיף 33(1) לאמנת הים להפעיל, מדובר, מטבע הדברים, בסמכויות הנוגעות לפעילויות בכל האזור הסמוך, לרבות קרקע הים ותת-הקרקע באותו אזור.

סעיף 7, לגבי סעיף קטן (א), אמנת הים מעניקה למדינות חוף סמכויות לגבי הגנה על עתיקות המצויות באזור הסמוך (סעיף 303(2) לאמנת הים), וזאת כדי לאפשר שמירה מוגברת על עתיקות גם באזור זה ולמנוע סחר בעתיקות. מוצע לעגן הסדר כאמור גם בחוק המוצע, ולקבוע כי באזור הסמוך יחולו חוק העתיקות, התשל"ח-1978 (להלן – חוק העתיקות) והתקנות שהותקנו לפיו.

עוד מוצע לקבוע כי לעניין חוק העתיקות והתקנות שהותקנו לפיו, יראו כל פעולה המתבצעת באזור הסמוך, כאילו היא מתבצעת בישראל. כמו כן, יראו כל נכס המצוי באזור הסמוך כאילו הוא מצוי בישראל, וכל כניסה אל האזור הסמוך או יציאה ממנו, כאילו הן כניסה לישראל או יציאה ממנה.

לגבי סעיפים קטנים (ב) ו-(ג), כדי להבטיח אכיפה של הדין וליצור הרתעה אפקטיבית מפני ביצוע עבירות לפי חוק העתיקות והתקנות שהותקנו לפיו, החוק המוצע מוסיף וקובע כי עבירה לפי חוקים אלה שנעברה כולה או מקצתה באזור הסמוך ייראו אותה כ"עבירת פנים" כהגדרתה בסעיף 7(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין), ויחולו עליה דיני העונשין של מדינת ישראל.

כמו כן מוצע לקבוע כי לשוטר יהיו נתונות, באזור הסמוך, סמכויות לגבי עבירות על חוק העתיקות והתקנות לפיו שנעברו, כולן או מקצתן, באזור הסמוך. זאת, בלי לגרוע מן הסמכויות שנתונות באותו עניין למפקחי רשות העתיקות לפי סעיף 40 לחוק האמור.

סעיף 8 והתוספת הראשונה סעיף 33(2) לאמנת הים קובע כי באזור הסמוך יהיו למדינת חוף, דוגמת מדינת ישראל, סמכויות הנחוצות למימוש אחד מהיעדים האלה:

(1) מניעת הפרה של חוקים בתחומי מכס, כספים, הגירה או בריאות הציבור, והתקנות לפיהם, בשטח המדינה או במימי החופין שלה (Prevent infringement of its customs, fiscal, immigration or sanitary laws and regulations within its territory or territorial sea).

(2) ענישה בשל הפרה של חוקים כאמור המבוצעת בשטח המדינה או במימי החופין שלה (Punish infringement of the above laws and regulations committed within its territory or territorial sea).

ההסדר המתואר מאפשר למדינות חוף לפעול באזור הסמוך, כדי למנוע עבירות והפרות דין

(בתחומים הנזכרים בסעיף 33(2) לאמנת הים) בשטחן או להעניש בשל עבירות והפרות כאמור שבוצעו בשטחן.

הסעיף המוצע משקף את ההסדר המתואר באמנת הים, וקובע כי הסמכויות הנתונות לשוטר או לאדם אחר המחזיק בסמכויות פיקוח ואכיפה לפי הדין, יהיו נתונות להם גם באזור הסמוך, לשם מניעת ביצוע עבירות והפרות בשטח ישראל, לשם גילויין של עבירות והפרות אלה ולשם הטלת אמצעי ענישה ואכיפה בשל ביצוען.

ואולם, כפי שקובעת גם אמנת הים, הסמכויות הנתונות בהקשר זה לא יהיו נתונות לגבי כל עבירה או הפרה באשר הן. חלף זאת, הסמכויות הנתונות על פי החוק המוצע הן רק סמכויות הקבועות בחיקוקים המנויים בתוספת הראשונה, שכוללת, ועשויה לכלול, על פי המוצע, רק חיקוקים באחד מן התחומים האלה: מכס, כספים, הגירה ובריאות הציבור. בהתאם, יוכל שר המשפטים, בהפעילו את סמכותו לשנות את התוספת כאמור בסעיף 42 לחוק המוצע, להוסיף לה רק חיקוקים בתחומים אלה.

החיקוקים בתחום המכס והכספים שמוצע לכלול בתוספת הראשונה הם פקודת המכס, חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, חוק מס קניה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952, ופקודת היבוא והיצוא [נוסח חדש], התשל"ט-1979, והתקנות שהותקנו מכוחם.

בתחום ההגירה מוצע למנות בתוספת הראשונה את חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (להלן – חוק הכניסה לישראל), והחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), התשי"ד-1954, ואת התקנות שהותקנו מכוחם.

החיקוקים בתחום בריאות הציבור המנויים בתוספת הראשונה, כנוסחה המוצע, הם פקודת בריאות הציבור (מזון) [נוסח חדש], התשמ"ג-1983, פקודת ההסגר [נוסח חדש], התשמ"א-1981, וחלק ד' לפקודת בריאות העם, 1940, והתקנות שהותקנו מכוחם.

סעיף 9 כאמור בחלק הכללי, פיתוח שטחי הים הסמוכים לחופי המדינה, בעיקר לצורך גילוי וניצול אוצרות הטבע הטמונים בהם, הוא מטרה מרכזית של ההסדר המוצע בחוק זה. בישראל, מבוצעת פעילות זו בעיקרה באזור המכונה האזור הכלכלי הבלעדי, כפי שיפורט להלן.

סעיף 57 לאמנת הים מגדיר את האזור הכלכלי הבלעדי (Exclusive economic zone) כך:

“The exclusive economic zone shall not extend beyond 200 nautical miles from the baselines from which

the breadth of the territorial sea is measured”

בהתאם להוראה זו של האמנה, מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) כי האזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל הוא רצועת הים התיכון שמעבר למימי החופין עד למרחק של 200 מיילים ימיים מקווי הבסיס, לרבות קרקע הים באותה רצועה (הכוללת לפי החוק המוצע גם את תת-קרקע הים).

בד בבד, החוק המוצע מכיר בכך שעשויה להתקיים חפיפה בין האזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל כפי שהוגדר כאמור, ובין אזור כלכלי בלעדי של מדינות אחרות הסמוכות למדינת ישראל. בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי במקרה של חפיפה בין האזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל לבין אזור כלכלי בלעדי של מדינה אחרת, ייקבע קצה תחום האזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל בשטח החופף בין האזורים, בהסכם עם אותה מדינה, וכל עוד לא הושג הסכם כאמור – לפי כללי המשפט הבין-לאומי. יצוין כי מדינת ישראל חתומה על הסכם אחד בהקשר זה, והוא ההסכם שנחתם ביום י' בטבת התשע"א (17 בדצמבר 2010) בנושא חלוקת האזור הכלכלי הבלעדי בין ישראל לקפריסין.

יש לציין כי על פי ההגדרה המוצעת של האזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל, מתקיימת חפיפה

בינו ובין האזור הסמוך. על כן, בתחום החפיפה בין האזורים האמורים יחולו ההסדרים הרלוונטיים לאזור הכלכלי הבלעדי ולאזור הסמוך גם יחד.

בנוסף, יש לציין שבסעיף 12 להצעת החוק, מוצע לקבוע כי על האזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל יחולו חיקוקים שעניינם חיפוש, ניצול, שימור וניהול אוצרות טבע, הקמת איים מלאכותיים, מתקנים ומתקני קבע, מחקר בתחום מדעי היס והגנה על הסביבה הימית ועל המגוון הביולוגי שבה, ובלבד שהם מנויים בתוספת השלישית. בהקשר זה נוסח החוק המוצע תואם את המסגרת הקבועה בסעיפים 56, 60 ו-143 לאמנת היס.

כמו כן, בסעיף 12, מוצע לקבוע כי על המתקנים המצויים באזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל יחולו חיקוקים שעניינם שימוש, הפעלה והסדרה של הפעילות המבוצעת באותם מתקנים ובלבד שהם מנויים בתוספת השלישית. גם בהקשר זה נוסח החוק המוצע באופן שתואם את המסגרת של הוראת סעיף 60 לאמנת היס.

סעיף 10 המדף היבשתי (continental shelf) של מדינות חוף דוגמת ישראל מוגדר בסעיף (1)76 לאמנת היס ככולל את:

"... the seabed and subsoil of the submarine areas that extend beyond its territorial sea throughout the natural prolongation of its land territory to the outer edge of the continental margin, or to a distance of 200 nautical miles from the baselines from which the breadth of the territorial sea is measured where the outer edge of the continental margin does not extend up to that distance".

בהתאם להוראה זו קיימות, אפוא, שתי אפשרויות להגדרת המדף היבשתי. אפשר להגדירו כקרקע היס ותת-קרקע היס עד קצה שולי היבשת. לחלופין, אם קצה שולי היבשת נגמר במרחק של פחות מ-200 מיילים ימיים מקווי הבסיס, אפשר להגדירו כקרקע היס ותת-קרקע עד מרחק של 200 מיילים ימיים מקווי הבסיס. הוראה דומה קיימת גם באמנת המדף היבשתי.

במאפיינים הגיאוגרפיים של מדינת ישראל, מסתיים קצה שולי היבשת בים התיכון במרחק של פחות מ-200 מיילים ימיים. לפיכך, מוצע לאמץ את ההגדרה החלופית שהוזכרה לעיל, ולקבוע כי המדף היבשתי של מדינת ישראל הוא קרקע היס התיכון (הכוללת לפי החוק המוצע גם את תת-קרקע היס) שמעבר למימי החופים, עד למרחק של 200 מיילים ימיים מקווי הבסיס.

סעיפים 11 עד 15 כללי סעיפים אלה עניינם תחולת הדינים והסמכויות באזור הכלכלי הבלעדי והמדף היבשתי של מדינת ישראל, וכן תחולתם של דינים נוספים וסמכויות נוספות הרלוונטיות לפעילות במיתקנים ימיים המצויים באותם אזורים.

סעיף 11 מוצע לקבוע כי אוצרות טבע (כהגדרתם המוצעת בהצעת החוק) באזור הכלכלי הבלעדי, הם נכסי המדינה שיחולו עליהם הוראות חוק נכסי המדינה, אלא אם כן נקבע אחרת, במפורש או במשתמע, בחוק המוצע או בחיקוקים החלים באזור הכלכלי הבלעדי לפי החוק המוצע.

בהקשר זה מאמץ החוק המוצע את התפישה לפיה אוצרות הטבע הפזורים באזור הכלכלי הבלעדי, אף שמדובר באזור שנמצא מעבר למימי החופין ולגבולות מדינת ישראל, הם נכסים שגילויים והפקתם צריך שיעשו למען רווחת הציבור בישראל, ולצורך כך יש לראות בהם נכסי המדינה.

בין השאר, מבהירה החלת חוק נכסי המדינה על אוצרות הטבע באזור הכלכלי הבלעדי, כי הממשלה רשאית "להרשות את השימוש בהם או את ניצולם ... הכל בתנאים שתראם נאותים" (כפי שקובע, בין השאר, סעיף 5(א) לחוק נכסי המדינה). כמו כן, מבססת החלת החוק האמור את זכותה של המדינה

להחיל לגבי הפעילות באוצרות הטבע כלי מיסוי שבאמצעותם אפשר להבטיח כי הציבור בישראל יקבל את חלקו הכלכלי הראוי באוצרות הטבע.

החלת חוק נכסי המדינה על אוצרות הטבע שבהם עוסק החוק המוצע תואמת את פסיקתו של בית המשפט העליון בבג"ץ 3734/11 חיים דודיאן ואח' נ' כנסת ישראל (פורסם בנבו, 15.8.2012), שבה נקבע כי יש לראות באוצרות הטבע המצויים בשטחי הים, נכסי מדינה כמובנו של מונח זה בחוק נכסי המדינה. יודגש כי אין בהחלת חוק נכסי המדינה על אוצרות הטבע באזור הכלכלי הבלעדי משום טענה לריבונות באותו אזור.

סעיף 12 סעיף זה עוסק בהחלת חיקוקים של מדינת ישראל באזור הכלכלי הבלעדי ובמיתקנים ימיים המצויים בו. מעבר לקביעת סוג החיקוקים שיחולו באזור או במיתקנים כאמור, בהתאם למאפייניהם ולהסדרה הנדרשת בהם, כפי שיפורט להלן, מוצע, בין השאר, כדי להבטיח וודאות לגורמים הפועלים באזור זה, כי החיקוקים שיחולו יהיו כאלה המנויים בתוספת השנייה ובתוספת השלישית לחוק המוצע. בכך קובע החוק המוצע מבחן מהותי לעניין סוגי החיקוקים שיחולו באזור הכלכלי הבלעדי ובמיתקנים כאמור, בין השאר בהתחשב בהוראות המשפט הבין-לאומי, אך בד בבד אינו מותיר עמימות בהקשר זה בהפנותו לרשימה סגורה של חיקוקים בתוספות. על פי המוצע, יוכל שר המשפטים לשנות את התוספות בצו, בדרך הקבועה לכך בסעיף 42 המוצע.

בנוגע לסעיף קטן(א) והתוספת השנייה, אמנת הים, אשר מגדירה את האזור הכלכלי הבלעדי, קובעת גם את הזכויות והסמכויות הנתונות למדינות חוף, בדומה לישראל, ביחס לאותו אזור. וכך קובע בעניין זה סעיף 56 לאמנת הים:

"1. In the exclusive economic zone, the coastal State has:

- (a) sovereign rights for the purpose of exploring and exploiting, conserving and managing the natural resources, whether living or non-living, of the waters superjacent to the seabed and of the seabed and its subsoil, and with regard to other activities for the economic exploitation and exploration of the zone, such as the production of energy from the water, currents and winds;
- (b) jurisdiction as provided for in the relevant provisions of this Convention with regard to:
 - (i) the establishment and use of artificial islands, installations and structures;
 - (ii) marine scientific research;
 - (iii) the protection and preservation of the marine environment;
- (c) other rights and duties provided for in this Convention."

סעיף קטן (א) המוצע משקף את ההסדר שקובעת אמנת הים בכל הנוגע לאזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל, כפי שהוגדר כאמור בסעיף 9 לחוק המוצע. לצורך כך, מוצע לקבוע כי חיקוקים, קרי דברי חקיקה והתקנות שהותקנו מכוחם, החלים לעניין אחת הפעולות המפורטות בסעיף קטן (א) המוצע, לרבות פעולות נלוות להן, וכן חיקוקים החלים לעניין נכסים הקשורים לפעולות כאמור, המפורטים בתוספת השנייה, יחולו באזור הכלכלי הבלעדי.

הפעולות המנויות בסעיף קטן (א) המוצע בהקשר זה הן: חיפוש, הפקה, ניצול, שימור או ניהול של אוצרות טבע; הנחת כבלים וצינורות; ביצוע מחקר מדעי; הגנה על הסביבה ובכלל זה על ערכי טבע מוגנים; הקמת מיתקנים ימיים ושמירת הביטחון והבטיחות במיתקנים הימיים ובסביבתם. יצוין כי בין החיקוקים החלים לעניין הגנה על הסביבה, ובכלל זה על ערכי טבע מוגנים, שמוצע לכלול

בתוספת השנייה, ניתן למנות את ההוראות בחוק גנים לאומיים החלות לעניין אזור ימי מוגן, כהגדרתו בסעיף 27(א) לחוק המוצע, לפי סעיף 29, וכן את הוראות חוק גנים לאומיים הנוגעות לערכי טבע מוגנים והתקנות לפיהן.

בין החיקוקים שעניינם פעילויות של חיפוש, הפקה, ניצול, שימור או ניהול של אוצרות טבע, שמוצע לכלול בתוספת השנייה, ניתן לציין את חוק הנפט, את חוק משק הגז הטבעי, התשס"ב–2002 (להלן – חוק משק הגז הטבעי), את חוק מקורות אנרגיה ואת פקודת הטלגרף האלחוטי [נוסח חדש], התשל"ב–1972; חיקוקים בתחום התחבורה הימית, כגון פקודת הנמלים [נוסח חדש], התשל"א–1971, חוק ספנות חופית (היתר לכלי שיט זר), התשס"ו–2005, פקודת הסחורות הנטרפות ודמי הצלה וחוק הספנות (עבירות נגד ביטחון השיט הבין-לאומי ומיתקנים ימיים), התשס"ח–2008; וחיקוקים כמו פקודת הסטטיסטיקה [נוסח חדש], התשל"ב–1972, חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח–1988. בנוסף לכל החוקים האלה, החיקוקים כוללים גם את התקנות שנקבעו לפי חוקים אלה, אלא אם כן החוק המוצע קובע אחרת.

בין החיקוקים החלים לעניין הנחת כבלים וצינורות שמוצע לכלול בתוספת השנייה, ניתן לציין את חוק הנפט, חוק משק הגז הטבעי וחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב–1982, לרבות כל התקנות שנקבעו לפי אותם חיקוקים, אלא אם כן החוק המוצע קובע אחרת.

בין החיקוקים החלים לעניין שמירת הביטחון והבטיחות במיתקנים הימיים ובסביבתם ושמוצע לכלול בתוספת השנייה, ניתן לציין את החוק להסדרת הבטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח–1998 והתקנות שנקבעו לפיו.

בין החיקוקים החלים לעניין הגנה על הסביבה, ובכלל זה שמירה על ערכי טבע מוגנים, ומוצע לכלול בתוספת השנייה, ניתן לציין את חוק שמירת הניקיון, התשמ"ד–1984; חוק אוויר נקי, התשס"ח–2008; חוק למניעת מפגעים, התשכ"א–1961; חוק האחריות לפיצוי נזקי שמן, התשס"ד–2004; את החלקים הרלוונטיים שהוחלו לעניין אזור ימי מוגן, כהגדרתו בחוק המוצע, ולעניין ערכי טבע מוגנים מתוך חוק גנים לאומיים; ואת התקנות שנקבעו לפי אותם חיקוקים, אלא אם החוק המוצע קובע אחרת.

בנוגע לסעיף קטן (ב) ולתוספת השלישית, מוצע לקבוע את החיקוקים שיחולו במיתקנים הימיים המצויים באזור הכלכלי הבלעדי, בנוסף על החיקוקים החלים באותו אזור לפי סעיף קטן (א) המוצע. בהקשר זה מוצע הסדר המשקף את סעיף 60(2) לאמנת היס, הקובע כך:

"The coastal state shall have exclusive jurisdiction over... installations and structures, including jurisdiction with regard to customs, fiscal, health, safety and immigration laws and regulations".

ההסדר המוצע, כמו גם ההסדר שנקבע באמנת היס, מבוסס על ההכרה בכך שהפעילות במיתקנים הימיים היא בעיקרה פעילות אנושית הטעונה הסדרה אחרת מזו הנחוצה באזורים הימיים עצמם. בהתאם, מוצע לקבוע כי במיתקנים הימיים המצויים באזור הכלכלי הבלעדי יחולו גם חיקוקים, המנויים בתוספת השלישית לחוק המוצע, שעניינם הסדרת הפעילות המבוצעת במיתקנים אלה, ובכלל זה תעסוקה, ביטחון סוציאלי, הסדרי כניסה ויציאה, בטיחות ובריאות.

בין החיקוקים בתחום הביטחון הסוציאלי, שמוצע לכלול בתוספת השלישית, ניתן לציין את חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995, והתקנות לפיו. יש לציין, עם זאת, כי מוצע להחיל חיקוקים אלה אך ורק לעניין תושבים ישראלים כהגדרתם בחוק האמור, וזאת כדי לספק את מעטפת ההגנה הבסיסית שמקנה אותו חוק לתושבי ישראל, ולא להרחיבה לקבוצות נוספות כמו עובדים זרים. עוד מוצע לכלול בתוספת זו את חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל–1970 והתקנות לפיו, ואת

סעיף 14 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994, והתקנות לפיו, זאת כדי להבטיח כי מי שמעסיק עובדים במיתקנים ימיים באזור הכלכלי הבלעדי יפריש כדין דמי ביטוח בריאות למוסד לביטוח לאומי. יצוין כי החוק האמור, הזכאות לשירותי בריאות לפיו והחובה להפריש דמי ביטוח כאמור, חלים רק לגבי תושבי ישראל.

בנוגע לסעיף קטן (ג), בין החיקוקים החלים או העשויים לחול, על פי החוק המוצע, באזור הכלכלי הבלעדי ובמיתקנים הימיים המצויים בו, יש חיקוקים שאין די בהחלה טריטוריאלית שלהם באזור האמור, זאת מאחר שהם קובעים הסדרי תחולה פרסונלית לעניין פעולות מסוימות או נכסים מסוימים (כמו למשל חוקי מס). על כן, מוצע לקבוע כי לעניין החיקוקים החלים על פי הסעיף המוצע באזור הכלכלי הבלעדי או במיתקנים הימיים שבו (תחולה טריטוריאלית), יראו כל פעולה המבוצעת באותו אזור או באותם מיתקנים כאילו היא בוצעה בישראל, כל נכס המצוי באותו אזור או באותם מיתקנים כאילו הוא מצוי בישראל, וכל כניסה אל האזור הכלכלי הבלעדי או אל המיתקנים האמורים או יציאה מהם, כאילו הם כניסה לישראל או יציאה ממנה.

כך למשל, חיקוקי המס המנויים על פי המוצע בתוספת השנייה, דוגמת פקודת מס הכנסה וחוק מיסוי רווחים ממשאבי טבע, התשע"א-2011, החלים לעניין הפעולות המפורטות בסעיף קטן (א) או לעניין נכסים הקשורים לאותן פעולות, יחולו על פי המוצע באזור הכלכלי הבלעדי לעניין אותם פעולות או נכסים. בהתאם לכך, כל פעולה או נכס שהיוו עילה להטלת מס או לפטור ממס לפי חיקוקים אלה, אילו בוצעה הפעולה בשטח המדינה, אילו הנכס היה מצוי בשטח המדינה, או אילו הטובין שבהם עוסקים החיקוקים הוכנסו לישראל או הוצאו ממנה, מהווים עילה כאמור אם הם מבוצעים באזור הכלכלי הבלעדי, נמצאים בו, מוכנסים אליו או מוצאים ממנו.

סעיף 13 כפי שכבר צוין, מצוי האזור הכלכלי הבלעדי מעבר לגבולות מדינת ישראל. במצב זה, על פי הוראות דיני העונשין, העבירות המבוצעות באותו אזור הן "עבירות חוץ" כהגדרתן בסעיף 7(ב) לחוק העונשין. עם זאת, מוצע לקבוע כי על אף הוראות אותו סעיף, וכן על אף הוראות סימן ג' לפרק ג' לחוק העונשין (שענינו תחולת דיני העונשין על עבירות חוץ), יראו עבירות הקבועות בחיקוק מן החיקוקים שהוחלו לפי החוק המוצע באזור הכלכלי הבלעדי, לרבות באלה שהוחלו במיתקנים ימיים או במיתקנים ימיים קבועים באותו אזור, שבוצעו כולן או מקצתן באזור הכלכלי הבלעדי או במיתקנים כאמור, כאילו הן עבירות פנים כהגדרתן בסעיף 7(א) לחוק העונשין (להלן - עבירות פנים). כאמור, החלתם של חיקוקים אלה, ובהתאם גם אכיפתם, עולה בקנה אחד עם הזכויות והסמכויות הנתונות למדינת ישראל באזורים הימיים, בין השאר על פי אמנת היס.

סעיף 14 בנוגע לסעיף קטן (א), מאחר שהאזור הכלכלי הבלעדי מצוי, כאמור, מעבר לגבולות מדינת ישראל, קיימת אי-ודאות לגבי המצב המשפטי באשר לסמכויות שוטרים באותו אזור. לפיכך, מוצע לקבוע במפורש כי סמכויות שוטר לפי דין יהיו נתונות לו באזור הכלכלי הבלעדי לגבי עבירה שנעברה, כולה או מקצתה, באזור האמור ושדיני העונשין של מדינת ישראל חלים עליה לפי סעיף 13 לחוק המוצע (עבירה שרואים אותה כאילו היא עבירת פנים) או סעיף 13א לחוק העונשין כנוסחו המוצע בסעיף 48 להצעת חוק זו (עבירות חוץ שדיני העונשין של ישראל חלים עליהן).

בנוגע לסעיף קטן (ב), מוצע להבהיר כי אין בהקניית סמכויות השוטר לפי סעיף קטן (א) המוצע כדי לגרוע מסמכויות הפיקוח והאכיפה הנתונות לגורמים נוספים על פי החיקוקים שמוצע להחיל לפי סעיף 12 באזור הכלכלי הבלעדי, במיתקנים ימיים או במיתקנים ימיים קבועים באזור זה.

סעיף 15 סעיף 10 לחוק המוצע מגדיר את המדף היבשתי, כאמור, כקרקע הים התיכון שמעבר למימי החופין עד למרחק של 200 מיילים ימיים מקווי הבסיס. סעיף 9(א) לחוק המוצע מגדיר במקביל את האזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל כרצועת הים התיכון שמעבר למימי החופים עד למרחק של 200 מיילים ימיים מקווי הבסיס, לרבות קרקע הים באותה רצועה. בכך נוצרת חפיפה בין המדף היבשתי מצד אחד, ובין האזור הכלכלי הבלעדי מצד שני. למען הבהירות של הדין הפנימי, ובשים לב לכך שהאזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל כולל, נוסף על קרקע הים שמרכיבה את המדף היבשתי, גם את רצועת הים התיכון שמעליה, הוחלט שלא לקבוע בחוק המוצע הסדרים ייחודיים ושונים לגבי המדף היבשתי, וחלף זאת לקבוע כי דין המדף היבשתי ואוצרות הטבע המצויים בו לעניין חוק זה, הוא כדין האזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל ואוצרות הטבע המצויים בו.

סעיף 16-26 מדינות רבות בעולם מתמודדות עם האתגרים הנובעים מן הפעילויות באזורים הימיים, ובכלל זה באזור הכלכלי הבלעדי, בין השאר בדרך של יצירת מתווה הסדרה כולל הקובע את העקרונות והיעדים לניצול אזורי הים, את היקף השימושים באזורים אלה ואת קשרי הגומלין ביניהם. מתווה מעין זה ידוע ברחבי העולם כ"תכנון ימי מרחבי" (Marine Spatial Planning). החוק המוצע מעגן את הפרקטיקה העולמית בהקשר זה, ונותן ביטוי לתהליך שמתרחש למעשה כבר היום בממשלת ישראל בעניין הכנת מסמך אשר יתווה את המדיניות הממשלתית נוכח מכלול השימושים הקיימים והאפשריים באזור הכלכלי הבלעדי, וזאת באופן מתואם ומקצועי ומתוך ראייה ארוכת טווח ביחס לאזור זה.

החוק נותן מענה למספר היבטים בתכנון וניהול הסביבה הימית המפורטים להלן.

סעיפים 17-19 הסעיפים עוסקים בתכנון האזורים הימיים. התכנון יתבצע על ידי מערכת התכנון, בשינויים המתחייבים. סעיף 17 קובע את הקמתה של ועדת משנה מקצועית-מדעית אשר תיעץ למועצה הארצית לתכנון ובנייה בעניין תכנון המרחב הימי. סעיף 18 קוצב את המועד לאישור הכנתה של תכנית ימית מרחבית בתוך שנתיים מיום תחילתו של חוק זה. סעיף 19 קובע את לוח הזמנים להקמת ועדה מחוזית חדשה – וועדה מחוזית מחוז ים – אשר יהיו לה סמכויות תכנון בכלל האזורים הימיים. בנוסף, הסעיף קובע את ההעברה של סמכויות הוועדה לשמירה על הסביבה החופית לידי הוועדה המחוזית מחוז ים ואת מועד ביטול הוועדה האמורה. בנוסף, הסעיף מחריג את תחום המרחב הימי מתחולת תקנות הנפט (הרשאה לסטייה מהוראות חוק התכנון והבנייה), תשע"ב-2012.

סעיף 20 מוצע לקבוע כי תהליך האישור של פעולה שהיא פעולה לקדיחת נפט (כהגדרת בסעיף 16 לחוק המוצע), יהיה בסמכות הוועדה המחוזית מחוז ים וכי בדיונים הנוגעים לפעולה ממין זה יהיה הממונה על ענייני הנפט חבר קבוע בוועדה. כן מוצע לקבוע כי אישור הוועדה המחוזית מחוז ים יהיה תנאי לביצוע אותה הפעולה, וכי יראו את הדרישה לקבלת אישור כאמור כתנאי בזכות הנפט של בעל הזכות. כמו כן, מוצע לקבוע כי אין בדרישה לאישור הפעולה לקדיחת נפט בידי הגורם המוסמך, כדי לגרוע מהוראות החיקוקים שהוחלו לפי סעיף 12 באזור הכלכלי הבלעדי או במיתקנים הימיים שבו, ובפרט מההוראות לפי חוק הנפט.

סעיף 21 מטרתן של הערכות אסטרטגיות סביבתיות היא לקדם תפישה של פיתוח בר-קיימא, והן הוכרו בעולם ככלי חשוב להטמעת שיקולים סביבתיים בתהליכי קביעת מדיניות ותהליך של הערכה כאמור מתבצע בימים אלו על ידי משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים כתהליך מקדים לפתיחת אזורים חדשים למתן היתרים לחיפוש נפט. מוצע לעגן בחוק את החובה לביצוע הערכה כאמור בעת ביצוע תהליכי

גיבוש מדיניות, תכניות אב או תכניות פיתוח לניצול משאבי טבע בים ואת השלבים הנדרשים בביצוע ההערכה.

סעיף 22 מוצע לחייב את השר להגנת הסביבה לגבש הצעת חוק להקמת רשות ים וחופים בתוך שישה חודשים מתחילת חוק זה ולהגישה לאישור הממשלה. רשות ים וחופים כאמור תרכז תחת קורת גג אחת את סמכויות הפיקוח, האכיפה והניטור באזורים הימיים.

סעיף 23 מוצע לחייב את השר להגנת הסביבה להתקין תקנות במספר תחומים החיוניים להגנה על הסביבה הימית. התקנות יותקנו לאחר התייעצות עם המועצה הארצית לתכנון ובניה ובאישור וועדת הפנים והסביבה של הכנסת. התקנות יהיו בעניינים הבאים:

ביצוע הערכות אסטרטגיות סביבתיות; ביצוע תסקירי השפעה על הסביבה לפני ביצוע פיתוח כמשמעותו בחוק הנפט; דרישות סביבתיות מבעלי זכויות נפט; כללים לגבי מערכות ניהול סביבתיות במסגרת פעילויות המתבצעות בתחום האזורים הימיים; מוכנות לטיפול בתקריות של זיהום ים בשמן.

סעיף 24 מוצע לקבוע בתקנות כללים לעניין הכנת דוחות על סכנות משמעותיות ממתקני תשתית ימיים, שיותקנו על ידי השר להגנת הסביבה, בהתייעצות עם שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים ושר הכלכלה והתעשייה ובאישור וועדת הפנים והסביבה של הכנסת. בין היתר, התקנות יחייבו עדכון של דוח הערכת הסיכון לפחות אחת לחמש שנים. כמו כן, מוצע לקבוע בתקנות כללים לעניין הערכות סיכון הנוגעות לבטיחות וגיהות עובדים, שיותקנו על ידי שר הכלכלה והתעשייה, שנושא זה נמצא בתחום סמכותו.

סעיף 25 מוצע לא להחיל בשלב זה את פקודת הדיג על האזור הכלכלי הבלעדי, לאור ההסכמה הרחבה על פיה נדרש תיקון הפקודה באופן שיקדם ניהול בר-קיימא של ענף הדיג. לפיכך מוצע להטיל על שר החקלאות ופיתוח הכפר להקים וועדה שתציע תיקון לפקודת הדיג הכולל הוראות לרפורמה בענף. מוצע לתחום את מועד אישור הרפורמה החוקית בענף הדיג לשישה חודשים ממועד תחילת החוק המוצע.

סעיף 26 מוצע בחוק לממש את עקרון המזהם-משלם, על ידי הסמכתו של השר להגנת הסביבה וכן שרים אחרים, כל אחד בתחום אחריותו, להתקין תקנות שיעגנו את אחריותם המוחלטת וחבותם של בעל זכויות לשימוש במשאבי הים למנוע נזקים סביבתיים וזיהום של הים ולטפל בנזקים שנגרמים לסביבה הימית כתוצאה מפעילותם הן בשגרה והן בעקבות תאונה.

סעיף 27 במדינות שונות ברחבי העולם נהוג לקבוע אזורים מסוימים בים אשר ייחשבו ל"אזורים ימיים מוגנים" (Marine protected area), וזאת במטרה לשמר באותם אזורים, לאורך זמן ממושך, את הטבע והמערכות הביולוגיות הייחודיות המצויות בהם.

מוצע לקבוע הסדר בעניין הכרזה על אזורים ימיים מוגנים באזור הכלכלי הבלעדי. ההסדר המוצע דומה להסדר הכרזה על גנים לאומיים ושמורות טבע הקבוע בחוק גנים לאומיים, בהתאמות הנדרשות להכרזת אזור מוגן בים. לשם כך, מוצע להסמיך את שר הפנים, בהתייעצות עם השר להגנת הסביבה ושר הביטחון, ועל פי הצעתה של הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים או בהתייעצות עמה, להכריז על שטח באזור הכלכלי הבלעדי כאזור ימי מוגן כהגדרתו בהצעת חוק זו.

כמו כן, מוצע להתנות את ההכרזה בכמה תנאים. ראשית, בקיומה של תכנית מאושרת המייעדת את השטח כאזור ימי מוגן. עם זאת, מוצע לאפשר הכרזה על שטח כאזור ימי מוגן גם טרם אישור תכנית ובתנאי שההכרזה אושרה על ידי הממשלה. הרחבה זו נועדה לאפשר הגנה על שטחים בעלי חשיבות גבוהה

למרות עיכובים בתכנון המרחב הימי. שנית, בכך שעובר לביצוע ההכרזה, ניתנה למועצה לגנים לאומיים, שמורות טבע ואתרים לאומיים הזדמנות לחוות את דעתה, לגבי התאמתו של השטח לשמש אזור ימי מוגן. מוצע לקצוב את התקופה למתן חוות הדעת האמורה של המועצה לגנים לאומיים, שמורות טבע ואתרים לאומיים לששים ימים מיום שהובאה לידיעתה הכוונה להכריז על אזור ימי מוגן. אם חלפו יותר מששים, ולא הוגשה חוות דעת כאמור, התנאי יתקיים. לבסוף, מוצע לקבוע כי ההכרזה תפורסם ברשומות.

סעיף 28 להכרזה על השטח כאזור ימי מוגן ניתנת עדיפות על פני כל יעוד אחר של אותו שטח, בדומה לעדיפות הניתנת לשטח שהוכרז כגן לאומי או שמורת טבע לפי סעיף 24 לחוק גנים לאומיים, למעט זכויות שימוש במשאבי הטבע שהיו קיימות בשטח טרם ההכרזה.

סעיף 29 מוצע לקבוע כי יראו אזור ימי מוגן כשמורת טבע לעניין חלק מהוראות חוק גנים לאומיים והתקנות שהותקנו לפיו ולהחיל על אזור ימי מוגן הגנות החלות על שמורות טבע וזאת בשינויים המחויבים. הסעיף מציין את הסעיפים מתוך הפרק הרביעי בחוק גנים לאומיים, שעניינו גנים לאומיים ושמורות טבע, אשר אינם חלים על אזור ימי מוגן.

יעוד מוצע לקבוע הסדר מיוחד לעניין צבא ההגנה לישראל ויחידות ביטחוניות נוספות ולהחריגם מתחולת האיסורים וההגבלות החלים באזור ימי מוגן לפי הוראות חוק גנים לאומיים, בהתאם לסעיף קטן (א) המוצע.

סעיף 30 מוצע להגביל את הפעולות המותרות בשטח שייעודו כאזור ימי מוגן אשר טרם הוכרז ככזה, כדי למנוע את סיכול יעוד השטח. מוצע להסמיך את הרשות לשמירת טבע לאשר ביצוע פעולות שאינן מסכנות את יעוד השטח כאזור ימי מוגן. סמכות זו מקבילה לסמכות הרשות לשמירת טבע מכוח סעיף 25 לחוק גנים לאומיים.

כמו כן, מוצע כי במקרה של מציאת עתיקה באזור ימי מוגן שחל לגביו חוק העתיקות, קרי באזור ימי מוגן הנמצא באזור הסמוך, תטפל רשות העתיקות בעתיקה, בתיאום עם הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים.

סעיף 31 בדומה לביטול יעוד וביטול הכרזה של שטח כגן לאומי או שמורת טבע, ביטול יעוד שטח כאזור ימי מוגן מותנה בביטול הכרזתו ככזה. ביטול ההכרזה על ידי שר הפנים מותנה בהסכמת השר להגנת הסביבה והמועצה לגנים לאומיים, שמורות טבע ואתרים לאומיים ובאישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת. גם ביטול כאמור יפורסם ברשומות.

סעיף 32 כאמור בחלק הכללי, במסגרת השינוי המוצע לחוק זה לעניין הגדרת האזורים הימיים של מדינת ישראל, קרי אימוץ שיטת קווי הבסיס הישרים, מוצע להסמיך את הממשלה, לאחר קבלת חוות דעת מן המרכז למיפוי ישראל, להחליט על הנקודות הגאוגרפיות בקו החוף או בסמוך אליו, אשר ביניהן יימתחו קווי הבסיס הישרים שמהם נמדדים האזורים הימיים. נוסף על כך, מוצע להסמיך את הממשלה להודיע בהחלטה כאמור על קצה תחום האזורים הימיים, כולם או חלקם, כפי שעשתה הממשלה בעבר בהחלטה מס' 3452 מיום ח' התמוז התשע"א (10 ביולי 2011) בדבר קביעת קו התיחום הימי הצפוני של מימי החופין והאזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל בים התיכון.

סעיף 33 בנוגע לסעיף קטן (א), מוצע להסמיך את שר הפנים לקבוע, בהתייעצות עם שר המשפטים, תקנות בעניין חילופי מידע בין משרדי הממשלה וגופים נוספים המחזיקים בסמכויות לגבי האזורים הימיים, וזאת לשם הקמתו של מאגר מידע ימי אשר על הקמתו יופקד משרד הפנים. בנוגע לסעיף קטן (ב), מוצע לקבוע שהמידע יפורסם באתר האינטרנט של משרד הפנים במטרה שיהיה

נגיש לציבור.

סעיף 34 כאמור, בכל הנוגע לתיחום האזורים הימיים וקביעת הזכויות והסמכויות של מדינת ישראל כמדינת חוף באותם אזורים, משקף החוק המוצע את הוראות המשפט הבין-לאומי העוסקות בדיני הים. עם זאת, למדינת ישראל קיימות באזורי הים סמכויות וזכויות נוספות על פי המשפט הבין-לאומי, שבהן החוק המוצע לא עוסק, כמו זכויות וסמכויות בתחום הביטחוני. אשר על כן, מוצע להבהיר במפורש בסעיף זה כי אין בהוראות החוק המוצע כדי לגרוע מזכויות וסמכויות אחרות שמדינת ישראל רשאית להפעיל ולטעון לקיומן על פי המשפט הבין-לאומי.

סעיף 35 מטבע הדברים, אחת הפעילויות המרכזיות המתבצעת באזורי הים היא פעילות של כלי שיט שונים. מוצע להבהיר כי אין בהוראות החוק המוצע ובהוראות החיקוקים שמוצע להחיל מכוחו באזורים הימיים, כדי לגבור על הוראות חיקוקים בתחום התחבורה הימית אשר חלים אף הם מכוח החוק המוצע, וכי במקרה של סתירה בין הוראות בהקשר זה – תחול הוראת החיקוק בתחום התחבורה הימית.

הקביעה כי חיקוקי התחבורה הימית המעוגנים בחקיקה שהוחלה לפי החוק המוצע גוברים על הוראות

החוק המוצע והתקנות לפיו (משנקבעו כאלה), לרבות הוראות חיקוקים בתחומים אחרים שהוחלו בחוק המוצע, מבהירה כי אין בכוונתו של החוק המוצע להתערב בפעילות הסדירה, המבוססת בחלקה על אמנות בין-לאומיות, של כלי שיט. בהתאם, יחולו הוראות החוק המוצע, לרבות הוראות חיקוק בתחום אחר (שהוחל לפיו), לעניין פעילות כאמור, רק כל עוד הן מתיישבות עם מה שנקבע בחיקוק בתחום התחבורה הימית, או כל עוד החלתו של החיקוק בתחום האחר או הוראות החוק המוצע אינן גורעות ממה שנקבע בחיקוק בתחום התחבורה הימית או משנות את מה שנקבע בו.

סעיף 36 מוצע להסמיך את שר המשפטים לשנות בצו את התוספות הראשונה עד השלישית לחוק המוצע, בהסכמת השר המופקד על ביצוע החיקוק שמבקשים להוסיף או לגרוע לאחת מהתוספות לחוק. שינוי התוספות בהקשר זה ייעשה בהתאם לסוג החיקוקים שיכול להיכלל בהן לפי סעיפים 8 ו-12 (א) עד (ג) לחוק המוצע.

סעיף 37 מוצע לקבוע כי שר המשפטים יהיה ממונה על ביצועו של חוק זה וכי הוא רשאי להתקין תקנות לצורך כך.

סעיפים 38 ו-39 מאחר שהחוק המוצע יוצר מסגרת משפטית חדשה בעניין הגדרת האזורים הימיים והזכויות והסמכויות הנתונות בהם למדינת ישראל, מוצע לבטל את חוק השטחים התת-ימיים ואת חוק מימי חופין, התשי"ז-1956 (להלן – חוק מימי חופין), הנוגעים להגדרת אזורים כאמור. חוק השטחים התת-ימיים קובע כך:

"1. (א) שטח מדינת ישראל יכלול את קרקע הים והתת-קרקע של השטחים התת-ימיים הסמוכים לחופי ישראל, והם מחוצה למים הטריטוריאליים, עד היכן שעומק המים שמעליהם מאפשר את ניצול אוצרות הטבע שבשטחים אלה.

(ב) שום דבר האמור בסעיף קטן (א) לא יפגע באופיים של המים שמעל לשטחים התת-ימיים הללו, ושמחוץ למים הטריטוריאליים של ישראל, כמימי לב-ים."

וכך קובע חוק מימי חופין:

"1. (א) בסעיף 3 לחוק הפרשנות, תשמ"א-1981, בהגדרה של מימי חופין, במקום "ששה מילים" יבוא

"שנים עשר מילים ימיים".

(ב) על אף האמור בסעיף 1 לחוק הפרשנות, תשמ"א-1981, תחול ההגדרה של מימי חופין כאמור בסעיף קטן (א) גם על חיקוקים והוראות מינהל שניתנו לפני תחילת החוק האמור.

2. כל מקום בדין שנאמר בו, כי חלק מן הים הפתוח שעל חופי המדינה נכלל בתחומיה או חל עליו דין פלוני או סמכות לפי דין פלוני, ותחומו של אותו חלק לא נקבע או שנקבע במרחק שהוא פחות משנים עשר מילים ימיים מנקודת השפל או מנקודה אחרת שבחוף – יהיה תחומו שנים עשר מילים ימיים כאמור."

סעיף 40 בסעיף 12(ב) להצעת החוק, מוצע להחיל את חוק הכניסה לישראל במיתקנים ימיים המצויים באזור הכלכלי הבלעדי. החלתו של החוק האמור נחוצה בשל התקופה הממושכת שבמהלכה עתידים מיתקנים אלה להימצא באזור הכלכלי הבלעדי, ובשל היותם של אותם מיתקנים אתרים אסטרטגיים בעלי חשיבות רבה למדינת ישראל, אשר מוצדק לפקח ולקיים בקרה על זהות הגורמים העובדים והנמצאים בהם. עם זאת, החלתו של חוק הכניסה לישראל על המיתקנים הימיים הקבועים על פי המוצע, עשויה לחייב קביעת סדרי כניסה מיוחדים וכללים מיוחדים בדבר רשות כניסה למיתקנים אלה. על כן, מוצע לתקן את חוק הכניסה לישראל ולהסמיך את שר הפנים לקבוע, בהתייעצות עם שר המשפטים ושר התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים, הסדרים ייחודיים בעניין הכניסה למיתקנים אלה. בנוסף, מוצע להסמיך את שר הפנים, בהתייעצות עם שר המשפטים, לקבוע סדרי כניסה וכללים בדבר מתן אשרות ורישיונות ישיבה לעניין מי שאינו אזרח ישראלי המבקש להיכנס לישראל ממיתקן ימי המצוי באזור הכלכלי הבלעדי.

סעיף 41 לפי סעיף 12(ג) לחוק המוצע, יחול חוק התקנים, התשי"ג-1953 (להלן – חוק התקנים), הנכלל על פי המוצע בתוספת השלישית, במיתקנים ימיים המצויים באזור הכלכלי הבלעדי, וזאת כדי להבטיח את בטיחותם של המצרכים המצויים באותם המיתקנים, וכן את בטיחות המיתקנים עצמם ותהליכי העבודה בהם. עם זאת, החלת החוק עשויה לחייב התאמות ושינויים בכל הנוגע להוראות בדבר תקנים רשמיים, שהם תקנים מחייבים אשר שר הכלכלה והתעשייה הכריז עליהם לפי סעיף 8 לחוק התקנים, ופעולה שלא בהתאם להם מהווה עבירה פלילית. התאמה זו נדרשת בשל המאפיינים המיוחדים של הפעילות במיתקנים באזור הכלכלי הבלעדי.

אשר על כן, מוצע לתקן את חוק התקנים בתיקון עקיף, ולהסמיך את שר הכלכלה והתעשייה, בהתייעצות עם שר המשפטים, לקבוע כי הוראות לפי חוק התקנים, כולן או חלקן, לא יחולו על מיתקנים ימיים המצויים באזור הכלכלי הבלעדי, דרך כלל או לעניינים מסוימים, או לקבוע כי יחולו בשינויים שיקבע, או לקבוע הסדרים חלופיים לעניין זה. כל זאת, ובלבד שתקנות שיותקנו לפי סעיף זה ייקבעו בהתאם למקובל במדינות מפותחות עם שווקים משמעותיים, כמו למשל מדינות האיחוד האירופי. התיקון המוצע תואם את המגמה הבאה לידי ביטוי בחוק התקנים בעניין אימוץ תקינה בין-לאומית.

סעיף 42 לאור הנזקים האדירים שעשויים לקרות בעקבות פעילויות בים, ובייחוד כתוצאה מתאונות, לרבות דליפות בקידוחי גז ונפט, נדרשת הקפדה יתרה על הבטיחות בפעילויות ימיות. לפיכך מוצע לתקן את פקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התשי"ל-1970, כך שתחייב את שר הכלכלה והתעשייה, האחראי על עניין הבטיחות במפעלים, לקבוע כללים להבטחת בטיחות בעבודה והבטיחות התפעולית במתקנים בים.

נוכחות עובדים ישראלים על המתקנים בים מגבירה את המחויבות לשמירה על הבטיחות. לפיכך מוצע

שהכללים יכללו יעדים מחייבים לעניין העסקת עובדים ישראלים על מתקנים בים.

סעיף 43 הניסיון העולמי מראה שהקפדה על בטיחות בפעולות שעובדים מבצעים דורשת מעורבות של העובדים בניסוח הוראות הבטיחות ובישומן, בקביעת תרחישי הסיכון לבדיקה, הכנת תוכנית הבטיחות, כמו גם באיתור דרכי הפתרון ובמזעור הסיכונים, מכיוון שאותם עובדים מודעים באופן המעשי ביותר לאותן פעולות. כמו כן, מכיוון שבמרבית המקרים תקלות הן תוצר של טעות אנוש הנובעת מאי הקפדה על הנהלים או "חסכון" במקומות מסוכנים, המגיע לעיתים מדרגים בכירים, מוצע לתקן את חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954, כך שיסמך את שר הכלכלה והתעשייה להתקין תקנות לעניין הכנת תכנית ניהול בטיחות שתחול באזורים ימיים, פרטיה, עדכון התכנית ושיתוף העובדים במקום העבודה בהכנתה וביצועה, ובעניין דיווח אנונימי וסודי של עובדים לגבי תקלות בטיחות.

סעיף 44 חוק העונשין קובע, בפרק ג', הוראות בדבר תחולה אקס-טריטוריאלי של הוראותיו ושל דיני העונשין הישראליים בכלל. בהקשר זה מבחין החוק האמור בין "עבירת פנים" (המוגדרת בסעיף 7 (א) לאותו חוק) שעליה חלים דיני העונשין של מדינת ישראל ובין "עבירת חוץ" (המוגדרת בסעיף 7 (ב) לחוק האמור) שלגביה חלים דיני העונשין של מדינת ישראל רק אם מתקיימים תנאים נוספים, חלקם מהותיים, שעניינם זיקות שונות של העבירה או נסיבותיה למדינת ישראל, וחלקם פרוצדוראליים, שעניינם, למשל, אישור היועץ המשפטי לממשלה.

מאחר שהאזור הכלכלי הבלעדי מצוי מעבר לגבולותיה של מדינת ישראל, הרי שהוראות דיני העונשין שלה יכולות לחול על עבירות המבוצעות בו רק אם מתקיימים בהן התנאים הקבועים בחוק העונשין לגבי "עבירת חוץ", או אם מדובר בעבירות פליליות שנקבע, בסעיפים 7 (ב) ו-13 לחוק המוצע, שיחולו עליהם דיני העונשין של ישראל כאילו היו "עבירות פנים". עם זאת, בחינת התנאים המהותיים, קרי הזיקות, שקובע חוק העונשין לעניין תחולתו על עבירות חוץ (בסימן ג' לפרק ג' באותו חוק), מעלה כי אין תנאי או זיקה כאמור התואם באופן מלא את האינטרסים של מדינת ישראל בהחלת דיני העונשין שלה באזור הכלכלי הבלעדי, ובכלל זה האינטרס של המדינה בקיום פעילות תקינה ובלא הפרעות בתחום החיפוש וההפקה של אוצרות הטבע באזור זה. לכן, מוצע לערוך תיקון עקיף בחוק העונשין ולהוסיף לרשימת הזיקות הקבועה בסימן ג' בפרק ג' לחוק האמור, זיקות נוספות הנוגעות במישרין לאינטרסים של מדינת ישראל לגבי האזור הכלכלי הבלעדי.

בהקשר זה מוצע להבחין בין שתי זיקות רלוונטיות שמוצע לעגן בסעיף 13א לחוק העונשין כנוסחו המוצע – בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע זיקה הנוגעת לאזור הכלכלי הבלעדי ואשר מתקיימת אם עבירת חוץ שנעברה, כולה או מקצתה, באזור האמור פוגעת או שיש בה כדי לפגוע במימוש זכויותיה וסמכויותיה של מדינת ישראל באותו אזור; ובסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע זיקה הנוגעת למיתקנים ימיים באזור הכלכלי הבלעדי, ואשר מתקיימת בכל מקרה שבו מבוצעת עבירת חוץ, כולה או מקצתה, באותם מיתקנים ימיים.

סעיף 45, 47, 48, 49, 50, 52 בסעיפים אלו מוצע לערוך תיקונים עקיפים בחיקוקים שונים על מנת להתאימם להוראות החוק המוצע, במיוחד לעניין הגדרות האזורים הימיים המוצעות בו.

סעיף 46 מוצע להרחיב את תחולת פקודת הדיג, כך שתחול בכל מימי החופים של מדינת ישראל.

סעיף 51 מוצע לבצע תיקונים בחוק התכנון והבניה לצורך התאמה לתכנון המרחב הימי. מוצע לבצע

בחוק את התיקונים הבאים:

הקמת ועדה מייעצת לעניין תכנון המרחב הימי – במסגרת פרק החוק העוסק במוסדות תכנון, מוצע

להקים ועדת משנה מקצועית-מדעית מייעצת למועצה הארצית, לעניין תכניות במרחב הימי. הועדה תורכב ממומחים במגוון תחומים רלוונטיים למרחב הימי. הצורך בוועדת מומחים נובע מהשוני המהותי הקיים בין תכנון ביבשה לתכנון בסביבה הימית וממיעוט הידע על הסביבה הימית במוסדות התכנון הקיימים. הקמת ועדה מחוזית מחוז ים – במטרה לאפשר התמקצעות של תכנון המרחב הימי, מוצע להקים ועדה מחוזית חדשה שבידיה יהיו סמכות התכנון בכלל האזורים הימיים בים התיכון. באופן זה תתאפשר התמקצעות בתחום תכנון הסביבה הימית שהיא בעלת מאפיינים תכנוניים ייחודיים. הרכב הוועדה מותאם לתכנון במרחב הימי ומהנציגים בוועדה נדרשת הכשרה רלוונטית. כך לדוגמה, נדרש שנציג השר להגנת הסביבה יהיה בעל הכשרה בתכנון ימי, שנציג שר הביטחון יהיה איש חיל הים, נציגי הרשויות המקומיות ייבחרו מבין נציגי רשויות הגובלות בחוף וכו'. סמכויות הועדה החדשה מקבילות לסמכויות הועדות המחוזיות הקיימות. מוצע לא לכלול בהרכב הועדה נציג של רשות מקרקע ישראל אלא כבעל דעה מייעצת בלבד.

לאור הקשר ההדוק וההשפעות ההדדיות בין השטח היבשתי והימי, נדרשת תשומת לב מיוחדת לממשק בין ים ויבשה. לפיכך מוצע להעביר את סמכויות הועדה לשמירה על הסביבה החופית לידי הוועדה המחוזית מחוז ים. בכובעה זה יהיה על הועדה להבטיח שההשפעות ההדדיות בין הים ליבשה ושיקולי השמירה על הסביבה החופית אכן נלקחו בחשבון במסגרת תכניות שכולה או חלקה באזור מפגש ים-יבשה. תכנית ימית מרחבית – במסגרת פרק החוק העוסק בתכניות, תתווסף הגדרה של תכנית ימית מרחבית, שמטרתה לקבוע את תכנון שטח האזורים הימיים ברצועת הים התיכון של ישראל. המועצה הארצית רשאית להורות על עריכת תכנית ימית מרחבית חלקית ורשאית להורות שהתכנית תכלול הוראות של תכנית מפורטת. המועצה הארצית רשאית להורות לוועדה המחוזית מחוז ים להכין תכנית ימית מרחבית חלקית.

לשיתוף הציבור ולידע המדעי-מקצועי בתכנון המרחב הימי יש חשיבות גדולה, בעיקר לאור החסר במידע על המרחב הימי. בהתאם, התיקון המוצע לחוק כולל הוראות לגבי פרסום התכנית כבר בשלב ההחלטה על עריכת התוכנית ומתן ההוראות לעריכתה ובעקבות ההחלטה על הפקדתה וקובע כללים לגבי אופן שיתוף הציבור בתהליך התכנון. כמו כן, התיקון לחוק מחייב את המועצה הארצית להיוועץ בוועדה המקצועית-מדעית הן לגבי ההוראות לעריכת התכנית והן טרם אישורה. בנוסף, רשאית גם הוועדה המחוזית מחוז ים להתייעץ עם הוועדה המקצועית-מדעית, בהתאם לשיקול דעתה.

בנוסף, התיקון לחוק קובע כי בעת העברת תכנית ימית מרחבית לאישור הממשלה, יועברו לעיון הממשלה גם המלצות הוועדה המייעצת והערות הציבור.

סעיף 156 לחוק בעניין הגבלות בתחום הסביבה החופית יתוקן כך שפעולה בתחום מפגש ים-יבשה הטעונה היתר תידרש לאישור הועדה המחוזית מחוז ים.

כאמור לעיל, סמכויות הוועדה לשמירת הסביבה החופית יועברו לוועדה המחוזית מחוז ים ולפיכך התוספת השניה תבוטל.

סעיף 53 מוצע לקבוע כי תחילתו של חוק זה תהיה שלושה חודשים מיום פרסומו ברשומות.